

Programske smernice za delo razrednika v osnovni in srednji šoli

Programske smernice za delo razrednika v osnovni in srednji šoli

Urednik: Franci Hočevar, Zavod RS za šolstvo

Smernice so pripravili:

Franci Hočevar, Zavod RS za šolstvo
Tatjana Krapše, Zavod RS za šolstvo
Melita Jakelj, Zavod RS za šolstvo
mag. Marina Pavčnik, Zavod RS za šolstvo
prof. dr. Jana Kalin, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Ines Dolenc, OŠ Tončke Čeč Trbovlje
Nataša Hribar, OŠ Trebnje
mag. Breda Vidmar Mandič, Ekonomska šola Ljubljana
Petra Košnik, Zavod RS za šolstvo
dr. Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo
dr. Katica Pevec Semec, Zavod RS za šolstvo
Lidija Srša, Zavod RS za šolstvo
Dragana Žunič, Zavod RS za šolstvo
mag. Tamara Malešević, Zavod RS za šolstvo
mag. Matejka Lovše, Zavod RS za šolstvo
Kristina Bratina, Zavod RS za šolstvo

Jezikovni pregled: Tine Logar

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predstavnica: Jasna Rojc

Spletna izdaja
Ljubljana, 2026

Publikacija je dostopna na povezavi: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Srednja-sola/ProgramskeSmerniceZaDeloRazrednikaV-OSinSS-2026.pdf>

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je Programske smernice za delo razrednika v osnovni in srednji šoli določil na 250. seji dne 19. 2. 2026.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nuk.ub.uni-lj.si/COBISS.SI/)-ID [269635331](https://nuk.ub.uni-lj.si/269635331)

ISBN 978-961-03-1503-2 (PDF)

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

KAZALO

UVOD.....	4
1 SPLOŠNA IZHODIŠČA	5
1.1 Opredelitev, temeljni cilji in namen smernic	5
1.1.1 Opredelitev.....	5
1.1.2 Temeljni cilji	5
1.1.3 Namen	6
1.2 Temeljna načela razrednikovega dela	7
1.2.1 Načelo celostnega pristopa	7
1.2.2 Načelo razvojne usmerjenosti	7
1.2.3 Načelo kakovostne organizacije življenja	7
1.2.4 Načelo aktualnosti.....	7
1.2.5 Načelo povezovanja, strokovnega sodelovanja in interdisciplinarnosti	7
1.2.6 Načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja	8
1.2.7 Evalvacija kakovosti življenja v oddelčni skupnosti.....	8
1.2.8 Načelo zaupnosti in profesionalne integritete.....	8
1.3 Ravni delovanja razrednika	9
2 NALOGE IN PODROČJA DELA RAZREDNIKA	11
2.1 Naloge razrednika.....	11
2.2 Področja dela razrednika.....	12
2.2.1 Delo z oddelčno skupnostjo in učenci/dijaki.....	12
2.2.2 Delo z oddelčnim učiteljskim zborom	16
2.2.3 Sodelovanje in povezovanje s starši, svetovalno službo, vodstvom in drugimi deležniki	18
2.2.4 Načrtovanje, priprava analiz, mnenj in predlogov ter odločanje.....	23
2.2.5 Delo z učenci z učnimi težavami, učenci/dijaki s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z nadarjenimi učenci/dijaki ter z učenci/dijaki, ki prihajajo iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij	25
2.2.6 Upravljanje s podatki in administrativne naloge	30
2.2.7 Stalno strokovno usposabljanje in profesionalno izpopolnjevanje	30
3 VLOGA RAZREDNIKA V POSAMEZNIH OBDOBJIH VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA	33
3.1 Razrednik v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju ter v četrtem in petem razredu.....	33
3.2 Razrednik v šestem razredu in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	34
3.3 Razrednik v obdobju srednješolskega izobraževanja	35
4 STRATEŠKI IN ZAKONODAJNI DOKUMENTI	37
5 VIRI IN LITERATURA	39

UVOD

Vzgojno-izobraževalno delo razrednika je kompleksno in večplastno, saj s svojim delovanjem neposredno sooblikuje šolsko kulturo, klimo ter celostni razvoj vsakega posameznika v oddelčni skupnosti. Vloga razrednika se v sodobnem času nenehno preoblikuje pod vplivom hitrih družbenih sprememb, ki spreminjajo pričakovanja in potrebe učencev in dijakov ter preostalih deležnikov vzgojno-izobraževalnega procesa. Zaradi teh sprememb se pojavljajo potrebe po posodobitvah zakonodaje in razvoju strokovnih pristopov na področju vzgoje in izobraževanja. Razrednik deluje v vse bolj kompleksnih pogojih ter se sooča s številnimi pričakovanji, kar je ena ključnih ugotovitev nacionalne evalvacijske študije *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli* (Gregorčič Mrvar idr., 2025). Priporočila, oblikovana na podlagi glavnih ugotovitev študije, poudarjajo potrebo po jasni sistemski opredelitvi vloge razrednika ter ustrezni strokovni podpori. Prav tako je razbrati potrebo po podpori strokovnim delavcem za lažji in kakovostnejši odziv na izzive pri njihovem delu v *Programskem dokumentu za razvojno načrtovanje do 2033* (2025) Ministrstva za vzgojo in izobraževanje. Programske smernice za delo razrednika v osnovni in srednji šoli so lahko del te podpore, ki pripomore k razvoju kompetenc razrednika.

Te smernice nadgrajujejo in podrobneje opredeljujejo pregled vlog in nalog razrednika, ki izhajajo iz veljavne slovenske zakonodaje, ki ureja področje vzgoje in izobraževanja, *Programskih smernic za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* (2005), *Programskih smernic svetovalnega dela v programih s področja vzgoje in izobraževanja* (2024) ter drugih dokumentov in usmeritev, ki v aktualnem času v različnih delih opredeljujejo vlogo ali naloge razrednika. Sledijo tudi ključnim ugotovitvam nacionalne evalvacijske študije *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli* (2025). Namen smernic je podrobno razčleniti večdimenzionalno področje dela razrednika in so zasnovane tako, da pedagoškim delavcem in vodstvu zagotavljajo pregledno, razumljivo in strokovno utemeljeno podlago za razumevanje, vrednotenje in učinkovito opravljanje nalog razrednika.

Delo razrednika temelji predvsem na strokovnosti, etičnem ravnanju ter vzpostavljanju kakovostnih in spoštljivih odnosov med vsemi deležniki vzgojno-izobraževalnega procesa. Razrednika ni mogoče celovito opredeliti brez razumevanja njegove ključne vloge pri vzgojnem delovanju in zagotavljanju varnega, spodbudnega in vključujočega učnega okolja, ki je temelj uspešnega razvoja učencev/dijakov.

Strokovni okvir za delo razrednika so v zadnjih dveh desetletjih delno opredeljevale *Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* iz leta 2005.

1 SPLOŠNA IZHODIŠČA

1.1 Opredelitev, temeljni cilji in namen smernic

1.1.1 Opredelitev

Smernice so splošni konceptualni dokument za delo razrednika v osnovni in srednji šoli. Predstavljajo podlago za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo razrednikovega dela pri soočanju s kompleksnimi pedagoškimi, psihološkimi in socialnimi izzivi sodobne družbe. Temeljijo na spoznanjih pedagogike, psihologije, socialnega dela, socialne pedagogike, specialne in rehabilitacijske pedagogike ter na izkušnjah razredništva v slovenskem prostoru. Smernice tako predstavljajo skupni konceptualni delovni okvir za vse učitelje, ki v osnovni ali srednji šoli prevzemajo vlogo razrednika.

Namen smernic za delo razrednika v osnovni in srednji šoli je v prvi vrsti zagotoviti strokovnim delavcem enoten pregled področij delovanja. Smernice so usmerjene v razumevanje vlog, prepoznavanje nalog ter nudenje strokovne podpore in usmeritev za njihovo učinkovito izvajanje. Zasnovane so z namenom oblikovanja skupnega okvira delovanja in predstavljajo temelj za enotno, kakovostno, strokovno in avtonomno opravljanje nalog razrednika, ki zahteva specifične kompetence, čas in sistemsko podporo.

Dokument posebej poudarja vlogo razrednika pri spodbujanju telesne, duševne ter socialne dobrobiti učencev/dijakov, pri oblikovanju pozitivne šolske kulture in klime ter pri vzgojnem delovanju, ki podpira celostni razvoj posameznika. Razrednik usmerja in motivira učence/dijake k aktivni vlogi pri sooblikovanju varnega, spodbudnega in vključujočega učnega okolja ter šolske skupnosti. V okviru kurikularne prenove so skupni cilji na področju zdravja in dobrobiti prepoznani kot eno ključnih področij razrednikovega delovanja. Smernice hkrati opozarjajo na pomen sodelovanja razrednika z drugimi deležniki ter na razlike med posameznimi obdobji vzgoje in izobraževanja. Posebno pozornost namenjajo diferenciranim nalogam razrednika, ki izhajajo iz razvojnih značilnosti otrok in mladostnikov ter iz razlik v organizaciji vzgojno-izobraževalnega dela v posameznih obdobjih.

1.1.2 Temeljni cilji

Prvi cilj smernic je **zagotoviti standardizacijo in skladnost delovanja razrednikov**. Smernice določajo skupna načela in pričakovanja za vse učitelje razrednike, kar omogoča enotno in predvidljivo izvajanje njihovih kompleksnih nalog v celotni vertikali vzgojno-izobraževalnega sistema ter skladnost z veljavno zakonodajo in drugimi predpisi.

Drugi cilj je **zagotavljanje kakovosti in strokovnosti** razrednikovega dela. Smernice temeljijo na strokovnih dognanjih in sodobnih pedagoških praksah v slovenskem vzgojno-izobraževalnem prostoru ter razredniku omogočajo sprejemanje utemeljenih pedagoških odločitev in prispevajo k stalnemu dvigu kakovosti dela.

Tretji cilj je zagotavljanje **podpore razredniku**. Smernice predstavljajo praktičen okvir ter strokovno oporo pri načrtovanju, izvajanju in refleksiji dela razrednika. Opredeljujejo vloge, naloge in odgovornosti razrednika, kar omogoča učinkovitejše in še bolj usklajeno izvajanje nalog.

Razrednik se pri svojem delu sooča z zahtevami, ki izhajajo iz zakonodaje, strokovnih smernic ter novih ali posodobljenih konceptov na različnih področjih. Njihovo uspešno uresničevanje zahteva široko strokovno znanje, razvite kompetence, stalno strokovno izpopolnjevanje, fleksibilnost, sodelovanje z drugimi ter sposobnost kritične refleksije lastnega dela, ravnanja in vrednot.

1.1.3 Namen

1.1.3.1 Vertikalna in horizontalna konsistentnost

Smernice vzpostavljajo referenčni okvir, ki zagotavlja vertikalno in horizontalno konsistentnost pri izvajanju razrednikove funkcije znotraj posameznega vzgojno-izobraževalnega zavoda ter v širšem okviru celotnega izobraževalnega sistema. Namen tega okvira je uskladiti pristope, vloge, odgovornosti in ključne postopke v delu razrednika na vseh ravneh izobraževanja. Smernice določajo minimalne strokovne standarde kot osnovo za profesionalno ravnanje ter etične zaveze, ki krepijo integriteto razrednikovega delovanja. Tako prispevajo k vzpostavljanju enotnih meril kakovosti, krepitvi strokovne odgovornosti in etične držbe ter k zagotavljanju pravične in enakopravne obravnave vseh učencev/dijakov.

Smernice podpirajo enotno razumevanje vloge, hkrati pa omogočajo strokovno avtonomijo pri prilagajanju dela razvojnim značilnostim učencev/dijakov ter institucionalnim posebnostim posameznih učnih okolij.

1.1.3.2 Integracija sodobnih pedagoških in razvojnopsiholoških dognanj in celovitost

Smernice predstavljajo povezavo med sodobnimi strokovnimi spoznanji ter praktičnim delovanjem razrednika. Omogočajo prenos preverjenih pedagoških in razvojnopsiholoških pristopov v vsakodnevno prakso ter s tem krepijo strokovno utemeljenost in kakovost razrednikovega dela.

S tem prispevajo k trajnostnemu razvoju profesionalne vloge razrednika ter k uresničevanju temeljnega cilja vzgoje in izobraževanja, celostnega razvoja osebnosti učenca/dijaka in njegove dobrobiti v skladu z načeli humanizma, demokratičnosti, vključevanja in enakih možnosti.

1.1.3.3 Sistemska koordinacija in profesionalna refleksija

Smernice opredeljujejo odgovornosti in vzpostavljajo načine usklajevanja **dela in sodelovanja med ključnimi deležniki** v šoli, pri čemer posebej poudarjajo vlogo razrednika pri vodenju in razvoju oddelčne skupnosti.

Hkrati predstavljajo **normativno izhodišče za profesionalno refleksijo pedagoške prakse**, ki vključuje samoevalvacijo in refleksijo pedagoških odločitev. Smernice usmerjajo tudi v stalni profesionalni in strokovni razvoj, pri čemer spodbujajo kontinuirano strokovno izpopolnjevanje in nadgrajevanje kompetenc, potrebnih za kakovostno opravljanje vloge razrednika.

1.2 Temeljna načela razrednikovega dela

Načela so razredniku kašipot delovanja. Utemeljena so v *Programskih smernicah za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* (2005) in etičnem kodeksu pedagoške stroke, ki zagotavljajo celovit, razvojno usmerjen in refleksiven pristop k vzgojno-izobraževalnemu procesu. Predstavljena načela sledijo predhodnim dokumentom ter so nadgrajena z načelom zaupnosti in profesionalne integritete.

1.2.1 Načelo celostnega pristopa

Pri delu strokovnih delavcev z oddelčno skupnostjo in posamezniki je ključnega pomena celosten pristop. Vsak posameznik se obravnava kot celovita osebnost, pri čemer se upošteva, da njegovo ravnanje vedno poteka v okviru ožjega ali širšega socialnega okolja. Oddelčna skupnost je tako del kompleksnega socialnega sistema šole, ki je hkrati vpet v širšo družbeno skupnost.

Odnosi znotraj ene skupnosti se prepletajo z odnosi med različnimi skupnostmi in vplivajo na delovanje oddelčne skupnosti. Organizacija življenja oddelčne skupnosti mora zato spodbujati odprtost do drugih skupnosti ter povezovanje z njimi. Učenci/dijaki se prek različnih dejavnosti povezujejo z drugimi oddelčnimi skupnostmi in tvorijo širšo skupnost učencev/dijakov. Sodelujejo tudi z učiteljskim zborom, šolsko svetovalno službo, starši ter predstavniki širše družbene skupnosti.

1.2.2 Načelo razvojne usmerjenosti

Delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti je usmerjeno v optimalni razvoj vsakega posameznika. Pri tem se delo s posameznikom, manjšo skupino ali vsemi člani oddelčne skupnosti osredotoča na prepoznavanje in oblikovanje pogojev, ki vplivajo na delovanje posameznika ter celotne skupine.

1.2.3 Načelo kakovostne organizacije življenja

Cilje, ki si jih razrednik in oddelčni učiteljski zbor zastavita pri delu z oddelčno skupnostjo, se uresničuje z načrtno in kakovostno organizacijo življenja v šoli. Pri tem upoštevata prednostne cilje šole. Oddelčna skupnost kot temeljni šolski socialni sistem si oblikuje cilje, pa tudi določen čas, namenjen oblikovanju teh ciljev in refleksiji lastnega delovanja. To vključuje prejemanje povratnih informacij o tem, kako sistem deluje, ter razmislek o skupinskih procesih.

1.2.4 Načelo aktualnosti

Aktivnosti oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti so usmerjene v soustvarjanje vizije šole ter njeno uresničevanje. Pri tem se prožno in pravočasno odzivajo na aktualne potrebe oddelka, skupine in posameznikov, tako učencev/dijakov kot učiteljev, v spreminjajočih se pedagoških in kontekstualnih okoliščinah.

1.2.5 Načelo povezovanja, strokovnega sodelovanja in interdisciplinarnosti

Skrb za kakovost življenja oddelčne skupnosti je skupna odgovornost razrednika, učencev/dijakov,

oddelčnega učiteljskega zbora ter po potrebi šolske svetovalne službe, vodstva in drugih strokovnih delavcev šole. Vsi ti deležniki med seboj sodelujejo enakopravno in aktivno prispevajo k življenju ter delu oddelčne skupnosti. Posebno pozornost je treba nameniti enakopravnemu sodelovanju učencev/dijakov ter razvoju njihove soodgovornosti za življenje in delo v šoli. Kadar narava problema presega strokovno kompetence in odgovornosti šolskih strokovnih delavcev, se ti povežejo z ustreznimi zunanjimi strokovnjaki.

1.2.6 Načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja

Oddelčni učiteljski zbor in drugi strokovni delavci svoje delo opravljajo v skladu s strokovnimi spoznanji in etičnimi načeli. Zavezani so stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju ter nenehni refleksiji svojega dela. Med temeljne kompetence učitelja spadajo tudi tiste, ki so povezane z delom z oddelčno skupnostjo: učinkovito in kakovostno vodenje, načrtovanje in evalvacija dela; upoštevanje zakonitosti skupinske dinamike pri oblikovanju in vzdrževanju oddelčne skupnosti; ravnanje v skladu z razvojnimi in osebnostnimi značilnostmi posameznika; zaznavanje, spoštovanje in upoštevanje individualnih razlik med učenci, učitelji in starši ter druge sorodne kompetence.

1.2.7 Evalvacija kakovosti življenja v oddelčni skupnosti

Sprotna in končna evalvacija procesov in rezultatov življenja in dela v oddelčni skupnosti zagotavljata večjo kakovost pedagoškega dela in omogočata premišljeno nadaljnje načrtovanje. Bistvo evalvacije je v prvi vrsti kritična analiza dela in refleksija pedagoške prakse, ki sloni na primerjavi načrtovanih in doseženih ciljev ter na presoji učinkovitosti izbranih pristopov in aktivnosti. Na podlagi ugotovitev evalvacije sledi skupno načrtovanje nadaljnjega dela. Tako učence/dijake sproti navajamo na refleksijo in odgovorno presojanje lastnega delovanja in jim pomagamo pri oblikovanju ustreznih realnih in dosegljivih (individualnih, skupnostnih) ciljev.

Razrednik pomembno vpliva na zagotavljanje kakovosti pedagoškega procesa v šoli in prispeva k uresničevanju skupno zastavljenih ciljev ter k razvoju kulture kakovosti. Pri ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti s samoevalvacijo je ključna vpetost v redno delovanje celotne šole.

1.2.8 Načelo zaupnosti in profesionalne integritete

Razrednik pri svojem delu ravna v skladu z najvišjimi etičnimi standardi pedagoškega poklica, deluje z integriteto, nepristranskostjo in odgovornostjo ter pri vseh pedagoških odločitvah izhaja iz največje koristi učenca/dijaka. Pri vodenju učencev/dijakov ter nudenju opore ravna odgovorno znotraj pravnih, strokovnih in etičnih načel, spoštuje njihovo dostojanstvo in pravice ter jasno razmejuje med strokovno odgovornostjo in osebnimi interesi.

Razredniki (in vsi strokovni delavci) varujejo občutljive osebne podatke in zasebnost učencev/dijakov in njihovih staršev. Pri tem lahko razrednik obdeluje in z drugimi strokovnimi delavci deli le tiste, ki so potrebni za izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa. Informacij o učencu/dijaku (npr. učne težave, zdravstvena stanja, socialne razmere, vedenjske težave ipd.) ne sme razkrivati nepooblaščenim osebam. Razrednik mora kot zaupno hraniti vse, kar so mu učenci ali dijaki povedali v zaupnem pogovoru. Gre za obvezo poklicne molčečnosti ter zavezo, da zasebnih in osebnih podatkov o učencu/dijaku in starših ne razkriva brez njihove privolitve.

Od načela zaupnosti je treba odstopiti, ko obstaja neposredna ogroženost učenca/dijaka in je šola dolžna obvestiti pristojne institucije (policijo, center za socialno delo). V teh primerih se razrednik obrne na šolsko svetovalno službo ali ravnatelja šole. Poskrbi, da v teh okoliščinah ne deluje sam, in skrbno ravna z informacijami, ki jih je treba sporočiti pristojnim osebam oz. institucijam. Profesionalna integriteta se odraža tudi v spoštovanju strokovne avtonomije in zmožnosti etične presoje v kompleksnih pedagoških situacijah.

1.3 Ravni delovanja razrednika

Delo razrednika poteka na več ravneh, ki skupaj oblikujejo večdimenzionalni okvir delovanja. Na podlagi opredelitve nalog razrednika le-ta kot strokovni delavec deluje na štirih ravneh, pri čemer je treba upoštevati, da so administrativne naloge prisotne na vseh ravneh delovanja.

Na **prvi ravni (oddelčna skupnost in posamezniki)** gre za delovanje na ravni oddelčne skupnosti in dela s posameznimi učenci/dijaki, ki to oddelčno skupnost sestavljajo. Je primarna in neposredna raven dela, kjer se vzpostavlja odnos zaupanja in pripadnosti. Na tej ravni je poudarjen pomen razrednikovih odnosnih kompetenc. Razrednik je prvi svetovalac učencu/dijaku in deluje na prepoznavanju značilnosti in potreb učencev/dijakov ter odzivanju nanje. To vključuje prepoznavanje in odzivanje na individualne potrebe, socialno-emocionalne stiske, učne težave ter potencial nadarjenih učencev/dijakov. V okviru oddelčne skupnosti razrednik deluje kot zgled in vodja, ki spodbuja vključevanje, odgovornost, strpnost in konstruktivno reševanje konfliktov. Primarni cilj je izgradnja varnega in spodbudnega učnega okolja, kjer učenci/dijaki razvijajo čustvene in socialne veščine in prevzemajo soodgovornost za skupno življenje v oddelčni skupnosti.

Na **drugi ravni (šola)** razrednik deluje na ravni šole. Ta raven zajema usklajevanje dela znotraj šole s poudarkom na strokovni in pedagoški usklajenosti. Razrednik formalno vodi delo in skrbi za pretok informacij in usklajevanje pedagoških pristopov med vsemi sodelujočimi učitelji oddelčnega učiteljskega zbora. Sistematično zbira, povezuje in analizira informacije o razvojnem, učnem in vzgojnem napredku posameznikov, ki jih prejema od vseh predmetnih učiteljev in drugih strokovnih ter podpornih delavcev šole. O ugotovitvah razpravlja v oddelčnem učiteljskem zboru in s tem prispeva k poenotenju pristopov in doslednosti pri izvajanju dogovorov vseh sodelujočih, hkrati pa pomembno prispeva k spremljanju in evalviranju skupno zastavljenih ciljev. Pri tem je pozoren, da posreduje tudi pohvale ter izpostavi prepoznana močna področja in potenciale učencev/dijakov in jim s tem omogoča priložnosti za potrditev uspehov v šolskem okolju. Podobno kot je potrebno usklajevanje glede učnih poti in podpore učencem/dijakom na ravni oddelčnega učiteljskega zbora, je pomembno tudi usklajevanje glede pristopov in aktivnosti v okviru sistematičnih prizadevanja za krepitev varnega in spodbudnega učnega okolja. Na podlagi celostne strokovne presoje deluje v procesih vzgojnega ukrepanja in v prvih dveh vzgojno-izobraževalnih obdobjih v osnovni šoli podaja predloge o ponavljanju. Razrednik je ključni povezovalni člen pri sodelovanju s svetovalno službo in drugimi strokovnimi delavci, ki nudijo podporo in pomoč različnim deležnikom vzgoje in izobraževanja, zlasti otrokom, mladostnikom in staršem. V timih obravnava kompleksne primere, s čimer zagotavlja celovito in interdisciplinarno podporo učencem/dijakom.

Na **tretji ravni (starši in zunanji deležniki)** razrednik deluje z deležniki, ki niso neposredno udeleženi v vzgojno-izobraževalnem procesu. Ta raven se nanaša na premoščanje vrzeli med šolo in zunanjim okoljem učenca/dijaka, predvsem na vzpostavljanje in ohranjanje učinkovitega sodelovanja s starši in zunanjimi strokovnjaki ter institucijami. Razrednik deluje kot osrednji povezovalec med starši in šolo ter vzpostavlja sodelovalni odnos, ki temelji na medsebojnem zaupanju, spoštovanju in odgovorni izmenjavi informacij. Starše redno in pravočasno seznaja z učenim, razvojnim in vzgojnim napredkom njihovih otrok, hkrati pa v sodelovanju s svetovalno službo pridobiva ključne informacije o družinskih okoliščinah in izzivih posameznega učenca/dijaka, pomembnih za celostno obravnavo in podporo. Na tej ravni razrednik tesno sodeluje s svetovalno službo in se po potrebi vključuje v proces obravnave učenca/dijaka ali družine znotraj zavoda in v primeru vzpostavitve sodelovanja z zunanjimi institucijami. Pri vsem svojem delovanju dosledno spoštuje načelo zaupnosti, varstva osebnih podatkov in profesionalne integritete.

Četrta raven (strokovni razvoj) delovanja se osredotoča na razrednikovo aktivno vlogo pri razvoju vzgojno-izobraževalnega zavoda in lastni strokovnosti. Z analizo potreb in rezultatov oddelka razrednik aktivno sodeluje pri strateškem načrtovanju, oblikovanju Letnega delovnega načrta šole in Razvojnega načrta šole. Deluje na ravni stalne profesionalne refleksije in samoevalvacije ter kritično presoja lastno pedagoško prakso in učinke svojega dela. Smernice ga zavezujejo h kontinuiranemu strokovnemu izpopolnjevanju, s katerim vzdržuje, razvija in nadgrajuje svoje kompetence v skladu s spreminjajočimi se potrebami učencev/dijakov, z dinamičnimi spremembami v družbi in razvojem pedagoške stroke.

2 NALOGE IN PODROČJA DELA RAZREDNIKA

2.1 Naloge razrednika

Tradicionalna klasifikacija razrednikovih nalog opredeljuje tri naloge: **pedagoško, organizacijsko in administrativno**. Opredelitev nalog izhaja iz 63. člena *Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja* (ZOFVI). Zakonodaja, novi koncepti, smernice in strokovna priporočila, ki poskušajo slediti okoliščinam in aktualnim potrebam, predstavljajo šoli in razredniku formalne zahteve, ki od njega pričakujejo ne le izpolnjevanje formalnih nalog, temveč tudi strokovno delo z vsemi deležniki vzgojno-izobraževalnega procesa. To zahteva znanje, sposobnosti, stalni profesionalni razvoj, nenehno učenje, prilagodljivost in odzivnost, zmožnost sodelovanja in timskega dela ter zmožnost refleksije. Značilnost dinamike razrednikovega dela je, da gre za nenehen preplet in prilagajanje različnih vlog glede na konkretne situacije in potrebe vseh deležnikov.

Nacionalna evalvacijska študija (v nadaljevanju študija) *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli* (Gregorčič Mrvar idr., 2025) ugotavlja, da učenci/dijaki, svetovalni delavci in ravnatelji kot najpomembnejše razrednikove naloge ocenjujejo tiste, ki so **neposredno povezane z učenci/dijaki** (skrb za povezanost med učenci/dijaki, odnose, oddelčno klimo, za razvoj učencev/dijakov, reševanje konfliktov ipd.). Te naloge so neposredno povezane z njegovimi osebnimi, odnosnimi in strokovnimi kompetencami in v veliki meri odvisne od njegove usposobljenosti in skrbi za nenehni profesionalni razvoj. Poleg spretnosti ter pridobljenih in naučenih veščin na njegovo lastno doživljanje vloge razrednika in na delo ter odnose z deležniki vzgojno-izobraževalnega procesa ključno vplivajo njegove lastne vrednote, stališča, prepričanja in pričakovanja. Razrednik se zaveda, da imajo tudi drugi udeleženci v vzgojno-izobraževalnem procesu svoje vrednote, stališča, prepričanja in pričakovanja, in jih strokovno umešča v kontekst lastnih pričakovanj. Ozaveščanje stališč, prepričanj in pričakovanj ter po potrebi njihovo spreminjanje je eden temeljev strokovnega in osebnostnega razvoja razrednika (Ažman, 2012).

Na podlagi nalog, ki jih opravlja v skladu s predpisi in usmeritvami, je razredniku mogoče pripisati naslednje vloge (prirejeno po *Programskih smernicah za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih*, 2005):

1. **Povezovalna:** razrednik je vodja oddelčnega učiteljskega zbora ter povezovalec oddelčne skupnosti s preostalimi sistemi na šoli in zunaj nje. Posebno pozornost namenja krepitvi povezanosti šole kot institucije z učenci/dijaki in starši.
2. **Vzgojna:** načrtuje in organizira učne ter socialne situacije, v katerih učenci/dijaki postopno prevzemajo soodgovornost za življenje v oddelčni skupnosti ter odgovornost za lastna ravnanja in odločitve. Pri tem spodbuja razvijanje čuta za sočloveka, razvoj temeljnih človeških vrednot ter oblikovanje zrele in samostojne osebnosti, ki deluje v skladu s ponotranjenimi etičnimi načeli. Te vrline se spodbuja tudi skozi skupne cilje področja Zdravje in dobrobit, ki zajemajo krepitev čustvenih in socialnih veščin.
3. **Spodbujevalna ali aktivacijska:** spodbuja, motivira, aktivno vključuje učence/dijake, da lahko prepoznajo, razvijajo in uveljavijo svoje sposobnosti in zamisli. Ob tem jim omogoča, da

posamezniki prevzemajo svoj del odgovornosti za soustvarjanje in kakovostno delovanje oddelčne skupnosti in njeno umeščanje v širšo šolsko skupnost. Aktivnosti, ki jih v ta namen izvajajo, temeljijo na poudarjeni aktivni vlogi učencev/dijakov, so izkustvene, povezovalne in spodbujajo refleksijo.

4. **Načrtovalska:** skupaj s preostalimi člani oddelčnega učiteljskega zbora in učenci/dijaki načrtuje in evalvira delo in življenje oddelčne skupnosti.
5. **Posredovalna v problemskih situacijah:** vsem vpletenim nudi podporo pri reševanju problemskih in konfliktnih situacij, ki nastajajo med učenci/dijaki, med učenci/dijaki in učitelji ipd., ter skrbi, da proces reševanja konfliktov poteka na konstruktiven in spoštljiv način.
6. **Informativna:** posreduje za vzgojno-izobraževalni proces relevantne informacije učencem/dijakom, njihovim staršem in preostalim članom učiteljskega zbora.
7. **Administrativna:** vodi in ureja predpisano šolsko dokumentacijo, skrbi za zakonitost postopkov vzgojnega ukrepanja, vodi zapisnike in evidence, pripravlja spričevala ipd.

2.2 Področja dela razrednika

V smernicah so naloge razvrščene v vsebinska področja dela, ki izhajajo iz zakonskih določil, strokovnih usmeritev ter pričakovanih pedagoške prakse. Področja predstavljajo orientacijski okvir za razumevanje razrednikovega delovanja in ne pomenijo stroge razmejitve nalog, saj se te v praksi med seboj prepletajo. Pomembno je, da pri izvajanju nalog in opravljanju vlog razrednik dosledno upošteva tako formalni normativni okvir (predpise) kot tudi strokovne usmeritve in priporočila.

Na podlagi predpisov in drugih dokumentov, ki opredeljujejo delo in naloge razrednika, smernice področja dela razdelijo na **sedem** med seboj povezanih področij, ki združujejo elemente strokovnega pedagoškega in administrativnega delovanja:

1. delo z oddelčno skupnostjo in učenci/dijaki,
2. delo z oddelčnim učiteljskim zborom,
3. sodelovanje in povezovanje s starši, svetovalno službo, vodstvom in drugimi deležniki,
4. načrtovanje, priprava analiz, mnenj in predlogov ter odločanje,
5. delo z učenci z učnimi težavami, učenci/dijaki s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z nadarjenimi učenci/dijaki ter z učenci/dijaki, ki prihajajo iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij,
6. upravljanje s podatki in administrativne naloge,
7. stalno strokovno usposabljanje in profesionalno izpopolnjevanje.

2.2.1 Delo z oddelčno skupnostjo in učenci/dijaki

Temeljna naloga dela razrednika z oddelčno skupnostjo je strokovno vodenje oddelka. Oddelek predstavlja osnovno celico šole in pomemben dejavnik razvoja šolske kulture. Ker razredniki nosijo eno temeljnih odgovornosti za življenje oddelčne skupnosti ter so prvi načrtovalci in uresničevalci programa dela z oddelkom, je njihovo delo ključno za oblikovanje kulture oddelčne skupnosti in pomembno prispeva k razvoju šolske kulture. Na uspešnost razrednika pri delu z oddelčno skupnostjo pomembno vpliva tudi sodelovanje s svetovalno službo, ravnateljem, preostalimi strokovnimi delavci

in drugimi razredniki. Oblike dela v oddelčni skupnosti vključujejo frontalno delo, skupinsko delo, delo v parih, skupinske in individualne pogovore idr. Tako so lahko dejavnosti namenjene celotnemu oddelku, usmerjene v določeno skupino (nadarjeni, ranljive skupine, skupine učencev/dijakov glede na posamezne naloge, projekte ipd.) ter v individualno delo s posameznim učencem/dijakom.

Naloge razrednika na področju vodenja oddelka po *Programskih smernicah za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* (2005) razdelimo na:

1. **vodstvene naloge** (povezovalni, načrtovalni, informativni vidik),
2. **naloge, povezane z učenjem in drugimi dosežki** (administrativni, vzgojni vidik),
3. **naloge, povezane z oblikovanjem oddelčne skupnosti** (vzgojni vidik, spodbujevalni, aktivacijski, posredovalni vidik).

Oddelčno skupnost lahko opredelimo skozi štiri temeljne komponente (Kalin in Gregorčič Mrvar, 2023): občutek pripadnosti, zaupanje, interakcijo in učenje. Občutek pripadnosti in sprejemanja, skupinska identiteta in prepoznavanje članstva v skupini vzpostavljajo povezanost med člani, ki vpliva tudi na učno uspešnost. Pozitivna oddelčna klima je pogoj za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Temeljna naloga je skrb za posamezne učence/dijake in oddelek kot celoto. Oddelčna klima je najboljši napovedovalec učenčevega/dijakovega splošnega zadovoljstva s šolo. Za oblikovanje in vzdrževanje dobre klime razrednik deluje na način, da:

- zagotavlja možnosti za interakcijo med učenci/dijaki in učitelji ter izraža skrb za učenčevo/dijakovo dobrobit in počutje,
- spodbuja aktivno sodelovanje učencev/dijakov pri dejavnostih v oddelku,
- skrbi za dobre medsebojne odnose, povezanost učencev/dijakov, poznavanje drug drugega, medvrstniško pomoč, prijateljsko povezanost idr.

Oddelek ni naravna manjša skupina ljudi, ki nastane sama od sebe, temveč je umetno oblikovana skupnost, v kateri procesi ne potekajo samodejno (Bečaj, 2001). Socialni procesi zahtevajo načrtno organizacijo, spodbujanje in po potrebi tudi omejevanje. Razrednik ima ključno vlogo pri oblikovanju privlačnega oddelčnega **cilja** skupaj z učenci/dijaki, pri čemer je praviloma v ospredju cilj vzpostavitve in ohranjanja dobre psihosocialne klime. Za napredek in razvoj oddelka kot skupnosti je pomembno, da se člani identificirajo s skupino in ponotranjijo vsaj del skupinskih ciljev. Za doseganje dobrega delovanja oddelčne skupnosti so potrebni načrtno prizadevanje in jasno postavljeni cilji za doseganje standardov, kot so:

- zagotavljanje socialne vključenosti ter fizične in psihosocialne varnosti za vse,
- razvijanje kulture kakovostne in spoštljive komunikacije,
- udejanjanje učinkovitih vzgojnih strategij,
- spodbujanje aktivne participacije vseh učencev/dijakov.

Za razvoj oddelka kot socialne skupnosti so pomembna štiri ključna področja: **članstvo, sodelovanje v skupnih dejavnostih, storilnostno področje in vzdrževanje skupine**.

Klima oddelka se ne oblikuje zgolj znotraj samega oddelka, temveč je odvisna tudi od kulture in klime celotne šole. Oddelčna skupnost se ne oblikuje, razvija in spreminja le na sestankih oddelčne skupnosti, temveč ves čas, ki ga učenci/dijaki z učitelji preživijo skupaj na šoli in zunaj nje. To dodatno poudarja pomen razrednikovega vpliva pri oblikovanju ciljev in sledenju le-tem ter njegovega vpliva na razvoj oddelčne skupnosti. Razrednik ustvarja situacije in priložnosti, da se učenci/dijaki v oddelku bolje povežejo med seboj in drugimi učitelji ter se identificirajo s šolo. Takšne situacije in dejavnosti, ki ustvarjajo in spodbujajo povezanost in razvoj medosebnih veščin, so predvsem dejavnosti, pri katerih učenci/dijaki aktivno sodelujejo in jih soustvarjajo.

Razrednik oblikuje načrt in program dela oddelčne skupnosti, pri čemer v načrtovanje smiselno in načrtno vključuje tudi učence/dijake. Izhodišče načrtovanja je analiza stanja in potreb, iz katere izhajajo namen in cilji ter način, kako bomo dosegli cilje in doseganje ciljev preverjali. Pomembno je, da se pri načrtovanju v ospredje postavlja oblikovanje skupne identitete in vzajemnih ciljev oddelčne skupnosti. Razrednik aktivno sodeluje pri pripravi Letnega delovnega načrta šole (LDN), kjer zastopa interese in potrebe oddelčne skupnosti, ter s tem prispeva k razvoju šole. Pri tem upošteva tudi skupno zastavljene cilje šole.

Čas, ki je izrecno namenjen delu oddelčne skupnosti, so ure oddelčne skupnosti. Vsebine naj bi sledile dvema temeljnima ciljema; doseganju dobrih učnih rezultatov in vzdrževanju varnega, spodbudnega in vključujočega okolja. Vsebine ur oddelčne skupnosti se lahko razvrsti v tri kategorije (Ažman, 2012):

1. načrtovane vsebine,
2. aktualne (zanimive) vsebine in dogodki,
3. nujne (urgentne) vsebine in dogodki.

Časovno razmerje med vsebinami ni določeno, vendar naj bodo te uravnotežene in izvedene glede na aktualne potrebe posameznih učencev/dijakov in oddelka kot skupnosti. Razrednik se pri tem usklajuje s cilji šole, predvsem na področju vzgojnega delovanja, promocije duševnega zdravja, preventive proti nasilju in podobnih ciljev, ki se dotikajo varnega in spodbudnega šolskega okolja. Razrednik lahko v izvajanje razrednih ur vključuje tudi šolsko svetovalno službo ali zunanje izvajalce.

Študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025) ugotavlja pomen spodbujanja odprtega dialoga in krepitev participacije učencev/dijakov. Področje, ki ga učenci/dijaki prepoznavajo kot področje, kjer se najlažje vključujejo in so motivirani za aktivno vključevanje in sodelovanje, so skupinski pogovori in aktivnosti, ki zajemajo zanimive teme. Razrednik pri tem prepozna priložnosti za uresničevanje skupnih ciljev (*Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj*, 2024).

Razrednik se na vodenje ali organizacijo v primeru aktivnejše vloge učencev/dijakov ustrezno pripravi. Pri pripravi izhaja iz zastavljenih ciljev ter prizadevanja, da so učenci/dijaki čim bolj dejavno vključeni. Vsaka ura naj bo strukturirana tako, da ima kratek uvod, osrednji tematski del in zaključek. Poseben pomen pri načrtovanju in evalvaciji dela oddelčne skupnosti imata prva ura in ura ob zaključku šolskega leta. Priporoča se sodelovanje med razredniki pri pripravi tem in izmenjava dobrih praks.

Razrednik je zavezan k sistematičnemu prepoznavanju in odpravljanju dejavnikov tveganja za izvajanje medvrstniškega nasilja, digitalnega nasilja in diskriminacije. To ne vključuje le takojšnjega ali pravočasnega ukrepanja v kriznih situacijah, temveč tudi kontinuirano **preventivno delo** pri urah oddelčne skupnosti. Pri tem razrednik sodeluje s svetovalno službo. Razrednik deluje kot model ustrezne, spoštljive in asertivne komunikacije ter spodbuja konstruktivno reševanje sporov. Pomembno preventivno vlogo ima krepitev čustvenih in socialnih veščin s pomočjo daljših in krajših temu namenjenih aktivnosti.

Razrednik si prizadeva za vzpostavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja. Pri konceptu varnega in spodbudnega učnega okolja gre sicer za vsešolski pristop. Glede na naloge razrednika, zlasti pri izbiri vsebin in načinu delovanja v oddelčni skupnosti, je njegova vloga pri vzpostavljanju tega pristopa ključna.

Študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025) prepoznava pomembnost zmožnosti vzpostavljanja dobrih medosebnih odnosov z vsemi deležniki kot najpomembnejše področje kompetenc za uspešno delo razrednika. Od razrednika se pričakuje spoštljiv odnos do deležnikov in enakovredno obravnavo vseh učencev/dijakov oz. – kot ugotavlja študija – visoko stopnjo etičnega delovanja. Še posebno, ker se zgled, ki ga predstavlja razrednik, prepoznava kot pomemben element v njegovem vzgojnem delovanju. Študija ugotavlja, da mnogi učenci/dijaki na razrednika kot osebo gledajo celostno in ne diferencirajo njegovih posameznih vlog. Oddelek kot skupina namreč predstavlja referenčni okvir socialnega učenja in pridobivanja socialno-čustvenih veščin. Po načelu modelnega učenja in posnemanja (Rupnik Vec, 2022) je zgled razrednika v procesu razvoja posameznika in oddelčne skupnosti kot skupine pomemben element. Učenec/dijak nezavedno zaznava razrednikove osebne značilnosti in naravnosti in jih vgradi v sistem lastnega odzivanja in ravnanja. Podlaga temu sta razvita odnosna kompetenca in vzgojni stil razrednika.

Suvereno reševanje učno-vzgojnih problemov v oddelku spada po ugotovitvah študije (Gregorčič Mrvar idr., 2025) med najpomembnejše naloge razrednika. V okviru vzgojnega delovanja razrednik poskrbi, da so pravila, zahteve in posledice za kršenje le-teh jasne, razumljive in dosledno udejanjene za vse učence/dijake. Pravičnost vzgojnih ukrepov je ključna za ohranjanje avtoritete in zaupanja v oddelku. Pomembno je soustvarjanje oddelčnega dogovora na začetku leta, ki določa sprejemljivo in nesprejemljivo vedenje, pri čemer učenci/dijaki sodelujejo pri sprejemanju pravil šolskega reda, oddelčnih dogovorov ter s tem tudi prevzamejo soodgovornost za spoštovanje dogovorov.

Vodenje posameznika predstavlja eno od bolj strokovno najzahtevnejših nalog razrednika, pri kateri lahko potrebuje tudi podporo.

Razrednik mora biti usposobljen za pravilno zaznavanje dogajanja v oddelku in imeti kompetence s področja odkrivanja in reševanja težav pri otrocih in mladostnikih. Zlasti pri delu z učenci/dijaki ranljivih skupin (z učnimi težavami, s posebnimi potrebami, Romi, priseljenci) in nadarjenimi učenci/dijaki delo zahteva celovit pristop, individualno svetovanje in timsko sodelovanje. Pri tem delu je ključno sodelovanje s svetovalno službo. Prav tako razrednik aktivno skrbi za vključevanje teh učencev/dijakov. Naloga razrednika je zagotoviti, da vsak učenec/dijak dobi podporo, potrebno za optimalen razvoj in vključenost v oddelčno skupnost. Sprejemanje različnosti je bistveno za inkluzivno okolje. Poseben

poudarek je na učencih/dijakih iz ranljivih skupin. Razrednik aktivno senzibilizira vrstnike za razumevanje in sprejemanje kulturnih, jezikovnih, razvojnih in telesnih razlik. Učence/dijake obravnava kot celostne osebnosti z različnimi potrebami, zmožnostmi, interesi in okolji, iz katerih izhajajo, ter jim predstavlja zgled. Posebno vlogo ima razrednik pri vključevanju učencev/dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij (priseljenci), kar je opredeljeno v poglavju v nadaljevanju.

Delo z oddelčno skupnostjo in posameznimi učenci se razlikuje glede na posamezna obdobja vzgojno-izobraževalnega procesa, ki so opredeljena v zadnjem poglavju.

2.2.2 Delo z oddelčnim učiteljskim zborom

Oddelčni učiteljski zbor sestavljajo učitelji, ki poučujejo v oddelku. 63. člen ZOFVI določa, da razrednik vodi delo oddelčnega učiteljskega zbora.

Delo z oddelčno skupnostjo in oddelčnim učiteljskim zborom je tesno povezano, zato ju je težko razmejiti. Oblikovanje oddelčne skupnosti ni omejeno le na delo z učenci/dijaki v oddelčni skupnosti, temveč zajema tudi vse strokovne in podporne delavce, ki so z njimi pogosto v stiku in s svojo navzočnostjo vplivajo na njene skupinsko-dinamične značilnosti. Oddelčna skupnost se oblikuje, razvija in spreminja **v vseh vzgojno-izobraževalnih situacijah**, ki jih učenci/dijaki z učitelji doživljajo v šoli in zunaj nje. Zato razrednikovega odnosa z oddelčnim učiteljskim zborom ne določajo zgolj formalna pravila, temveč tudi kakovost strokovnega sodelovanja, komunikacije in medsebojnega zaupanja.

Odnos med razrednikom in oddelčnim učiteljskim zborom smiselno opredeljujejo *Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovni šoli, srednji šoli ter dijaških domovih* (2005). Člani oddelčnega učiteljskega zbora v sodelovanju s šolsko svetovalno službo aktivno sodelujejo z razrednikom pri načrtovanju in izvajanju dela posameznega oddelka. To vključuje izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa v oddelku, obravnavanje vzgojno-izobraževalne problematike, odločanje o vzgojnih ukrepih, aktivno sodelovanje pri reševanju aktualnih problemov in po potrebi sodelovanje na urah oddelčne skupnosti. Razrednik lahko z učiteljskim oddelčnim zborom načrtuje preventivne in proaktivne aktivnosti ter skrbi za usklajevanje med njimi.

Na podlagi formalnih nalog je mogoče razrednikove naloge v odnosu do oddelčnega učiteljskega zbora (in učiteljskega zbora) uvrstiti v dve temeljni področji delovanja:

- **vodenje dela oddelčnega učiteljskega zbora** (načrtovanje, izvajanje, evalvacija, vodenje dela, dajanje pobud za odločanje v zvezi s formalnimi pristojnostmi oddelčnega učiteljskega zbora, sprejemanje odločitev, sklepov in dogovorov, usklajevanje pristopov in ravnanja ipd.),
- **povezovanje dela učencev ter oddelčnega učiteljskega zbora** (informiranje oddelčnega učiteljskega zbora in zastopanje potreb in interesov oddelčne skupnosti in posameznih učencev in dijakov ter staršev, realizacija nalog in odločitev oddelčnega učiteljskega zbora v oddelčni skupnosti in na nivoju posameznih učencev/dijakov ter staršev itd.).

Razrednik poleg lastnih formalnih pristojnosti pozna in upošteva tudi pristojnosti oddelčnega učiteljskega zbora, kot so odločanje o vzgojnih ukrepih, odločanje o predlogu razrednika za prilagoditve načinov in rokov ocenjevanja, če je učenec v osnovni šoli neocenjen zaradi opravičenih odsotnosti, odločanje o napredovanju učenca v osnovni šoli, podajanje mnenj o statusu, potrditev učnega uspeha na predlog razrednika v srednji šoli in preostalih določenih nalogah. Razrednik skrbi, da so mnenja sklepi in odločitve ustrezno dokumentirani ter sledljivi. Na podlagi opravljene analize oddelčni učiteljski zbor oblikuje predloge, kako izboljšati učno in vzgojno uspešnost v oddelku. Pri tem jasno opredeli, katere naloge morajo opraviti učitelji, katere učenci/dijaki in kako bodo k temu prispevali starši.

Področja delovanja učiteljskega zbora

Področja delovanja oddelčnega učiteljskega zbora na podlagi *Programskih smernic za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* (2005) so:

- **razvijanje kulture in klime**, ki omogoča kakovostno sožitje vseh posameznikov v oddelčni skupnosti in učinkovito delovanje oddelčne skupnosti kot celote, vključno z zagotavljanjem varnega, strpnega okolja z jasno postavljenimi pravili in strokovno utemeljenimi postopki obravnavanja odklonov od pravil,
- **ustvarjanje optimalnih pogojev in spodbujanje osebnostnega razvoja posameznika** (oblikovanje pozitivne samopodobe, univerzalnih etičnih načel ter vrednot, razvijanje sposobnosti samostojnega, ustvarjalnega in kritičnega mišljenja in presojanja),
- **razvoj preventivnih dejavnosti** s poudarkom na prizadevanju za oblikovanje zdravih življenjskih navad (kar zastopajo tudi skupni cilji področja zdravja in dobrobiti),
- **spodbujanje učne učinkovitosti** posameznikov in oddelka kot celote,
- obravnavanje in razreševanje aktualnih problemov posameznika ter oddelka,
- sodelovanje pri načrtovanju življenja in dela v šoli.

Našteta področja so neposredno povezana z delovanjem oddelčne skupnosti. Razrednik ima pri njihovem uresničevanju povezovalno in koordinacijsko vlogo. Razrednikove dejavnosti povezovanja oddelčne skupnosti in oddelčnega učiteljskega zbora vključujejo (Ažman, 2012):

1. Razvijanje ustrezne kulture in vzdušja, ki povečujeta socialno vključenost:

- skrbi za vzpostavljanje dobrih odnosov znotraj oddelka ter med učitelji in učenci/dijaki,
- učitelje obvešča o pravilih in dogovorih in skupaj z njimi spodbuja k spoštovanju le-teh,
- skupaj z učitelji organizira različne aktivnosti, prireditve in neformalna druženja,
- spodbuja demokratičen dialog med učenci/dijaki in učitelji,
- glede na potrebe vabi učitelje na razredne ure, roditeljske sestanke in govorilne ure z učenci/dijaki in starši,
- skupaj z učitelji in učenci/dijaki razrešuje aktualne probleme, nesporazume, konflikte,
- skrbi za usklajenost dela oddelčnega učiteljskega zbora in spoštovanje pravil in dogovorov.

2. Področje, ki se nanaša na učenje, učne in druge dosežke učencev/dijakov:

- na sestankih oddelčnega učiteljskega zbora in učiteljskega zbora obravnava učne in vzgojne rezultate skupin in posameznikov, pripravi analize in usklajuje aktivnosti za nadaljnje delo,
- v delo z učenci/dijaki uvaja vsebine, povezane z učenjem (reševanje učnih težav, krepitev kompetenc učenje učenja ipd.),
- organizira učno pomoč (posamezniku ali skupini ali vsem učencem/dijakom v oddelku),
- poudarja odgovornost vseh deležnikov za uspešno delo,
- sodeluje pri svetovanju in usposabljanju učencev/dijakov za načrtovanje kariere,
- v sodelovanju z drugimi strokovnimi delavci oblikuje program in predloge za pohvale, priznanja in nagrade učencem/dijakom v oddelčni skupnosti,
- vključuje učitelje in druge strokovne delavce v delo, načrtovanje in prilagajanje izobraževalnega programa za učence/dijake z učnimi težavami, s posebnimi potrebami, nadarjene, učence/dijake priseljence, učence/dijake s statusom, zdravstvenimi težavami in v drugih utemeljenih primerih,
- soodloča o vzgojnih ukrepih.

3. Področje skupnega prizadevanja v smeri ustvarjanja optimalnih pogojev za razvoj posameznika:

- ozaveščanje in krepitev čustvenih in socialnih veščin na način, da učenci/dijaki okrepijo zavedanje, kdo so, kako ravnajo, kaj potrebujejo,
- spodbujanje pozitivne samopodobe in zaupanja v svoje zmožnosti,
- razvijanje močnih področij pri učencih/dijakih,
- usmerjanje posameznikov v dejavnosti razširjenega programa v osnovni šoli in zunajšolske dejavnosti,
- sodelovanje s starši, izobraževanje in ozaveščanje staršev, podpora staršem,
- razvijanje preventivnih dejavnosti (vključevanje preventivnih vsebin za krepitev duševnega zdravja, zdravo življenje idr. v razredne ure in pouk predmetov),
- dosledno obravnavanje rizičnih oblik vedenja pri učencih/dijakih in skupinah,
- reševanje vzgojnih in učnih težav posameznih učence/dijakov.

2.2.3 Sodelovanje in povezovanje s starši, svetovalno službo, vodstvom in drugimi deležniki

Sodelovanje z različnimi deležniki v šoli in zunaj nje predstavlja eno ključnih področij razrednikovega delovanja. Pri vodenju oddelka in dela z učenci/dijaki razrednik načrtno in usklajeno sodeluje z različnimi deležniki znotraj in zunaj šolskega okolja. Znotraj šole to vključuje vodstvo šole, učitelje iz oddelčnega učiteljskega zbora, druge učitelje iz učiteljskega zbora, preostale razrednike, šolsko svetovalno službo, spremljevalce učencev/dijakov s posebnimi potrebami, knjižničarje ter administrativni in tehnični kader. Zunaj šole razrednik sodeluje z zunanjimi strokovnjaki in starši učencev/dijakov. Sodelovanje omogoča celovito obravnavo učenca/dijaka ter prispeva k usklajenemu in strokovno utemeljenemu delovanju šole kot institucije. Za učinkovito uresničevanje ciljev na področju sodelovanja s starši, svetovalno službo in vodstvom šole so potrebna strokovna znanja in komunikacijske veščine.

2.2.3.1 Sodelovanje s starši

Sodelovanje razrednika s starši določa 63. člen ZOFVI. Razrednik predstavlja prvo in najpomembnejšo komunikacijsko točko med starši in šolo. Področje dela s starši je področje, ki ga razredniki prepoznavajo kot področje, na katerem je prišlo v zadnjih letih do največjih sprememb. Starši od razrednikov v največji meri pričakujejo spoštljiv odnos do vseh in enakovredno obravnavo, torej visoko stopnjo etičnega delovanja (Gregorčič Mrvar idr., 2025). Razrednik vzpostavlja spoštljiv in empatičen sodelovalni odnos s starši, ki temelji na zaupanju. Starši in šola se skupaj dogovarjajo za napredek učenca/dijaka.

Razrednik je formalno dolžan starše seznanjati z možnostmi uresničevanja pravic in dolžnosti učencev/dijakov, z informacijami o učenčevih/dijakovih težavah, možnostih dodatne podpore ter o postopkih za dodelitev posebnih statusov (npr. učenec/dijak s posebnimi potrebami). Prav tako jih seznani z možnostmi napotitve na zunanje strokovne službe in spodbuja dialog, ki temelji na skupnem iskanju rešitev v korist učenca/dijaka.

Ključni elementi sodelovanja so dvosmerna komunikacija, vzajemna podpora, skupno odločanje, medsebojno spoštovanje in poslušanje ter odgovornost za lastna dejanja. Starše se vključuje kot enakopravne sogovornike, pri čemer razrednik ohranja strokovni vpogled in avtonomijo. Načini sodelovanja morajo spodbujati aktivno vključenost staršev ter podpirati optimalen razvoj učenca/dijaka. Pri sodelovanju in komunikaciji s starši razrednik upošteva dejstvo, da vsi starši tega ne znajo ali ne zmorejo, kar je pogosto posledica različnih okoliščin, kot so nizka izobrazba, pomanjkanje časa, skrb za sorojence, neznanje jezika, enostarševska družina, socialno-ekonomska ogroženost idr. Razrednik se mora zavedati možnosti, da imajo lahko starši druge težave, ki vplivajo na stopnjo njihove vključenosti v sodelovanje, ki je lahko nižja od pričakovanj. Razrednik išče načine, kako vzpostaviti sodelovanje s starši, ki so nezainteresirani ali preobremenjeni s svojimi vsakdanjimi obveznostmi, in kako zagotoviti, da bo sodelovanje res prispevalo k optimalnemu razvoju vsakega posameznega učenca/dijaka. Zato je zanj pomembna zmožnost refleksije lastnih prepričanj in pričakovanj glede staršev oz. vseh deležnikov, vključenih v vzgojno-izobraževalni proces, ter dobro poznavanje okoliščin, iz katerih ti deležniki prihajajo.

Odnos med deležniki vzgojno-izobraževalnega procesa ni vedno harmoničen (Kalin, 2008), temveč predstavlja preplet različnih pogledov, potreb in zahtev. Med pogledi strokovnih delavcev v šoli in staršev lahko prihaja do razlik, še posebej glede medsebojnega sodelovanja. Potrebe staršev so lahko različne na primer zaradi njihove formalne izobrazbe, kulturnega ozadja ali drugih okoliščin, kar je treba ustrezno upoštevati pri načrtovanju in izvajanju oblik sodelovanja med starši in učitelji. Za razumevanje starševskih pogledov je pomembno zavedanje njihovih skrbi in strahov, s katerimi stopajo v odnos z razrednikom oz. šolo. Po navadi so njihove potrebe in strahovi povezani z ucnim uspehom in počutjem otroka v šoli, vključno s stresom, obremenitvami, izpostavljenostjo nasilju ipd. Pri vzpostavljanju sodelovanja je ključnega pomena usklajevanje pričakovanj, saj nejasna ali neusklajena pričakovanja pogosto vodijo v nezadovoljstvo in napetosti. Večja kot je stopnja jasnosti in usklajenosti ciljev, učinkovitejše je sodelovanje. Pomembna razlika je v širini pogleda. Starši so praviloma osredotočeni na svojega otroka, medtem ko šola deluje v smeri skupnega in kolektivnega dobrega. Razrednik prepozna interese in pričakovanja staršev ter jih strokovno umešča v širši pedagoški kontekst. Na

pričakovanja staršev in njihovo komunikacijo z razrednikom vplivajo različni dejavniki (Grafenauer Ekart, 2020):

- prepričanja staršev o svojih sposobnostih,
- poznavanje jezika okolja,
- pretekle (slabe) izkušnje staršev iz njihovega šolanja in šolanja njihovih otrok,
- prepričanja staršev glede sposobnosti njihovih otrok,
- družinske razmere in življenjske okoliščine staršev,
- vzgojni stili staršev.

Aktualne družbene spremembe se kažejo tudi kot premik od modela vzgojne in etične družine k modelu čustvene družine (Ule v Vršič, 2022), ki se iz nadzorovalne spreminja v podporno. Starši postajajo bolj zaupniki in zaščitniki svojih otrok. Razumevanje in odziv na te spremembe predstavljata enega ključnih izzivov za sodelovanje razrednika in staršev, kar ugotavlja tudi študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025). Sodobni načini komunikacije v kombinaciji z družbenimi spremembami omogočajo staršem večjo intenzivnost in višja pričakovanja glede povratnih informacij.

Otrok v socialnem kontekstu oddelka in šole deluje drugače kot doma. Kakovostno sodelovanje med razrednikom in starši omogoča celovitejše razumevanje otroka z različnih perspektiv. Pri tem so ključne razrednikove kompetence na področju komunikacije, vodenja pogovorov, spoštovanja sogovornika in strokovnosti.

Vključevanje staršev poteka prek formalnih oblik sodelovanja, ki so natančno opredeljene v Letnem delovnem načrtu (roditeljski sestanki, pogovorne oz. govorilne ure, organizirana izobraževanja ipd.), in neformalnih oblik sodelovanja. Najpogostejši obliki sta **roditeljski sestanek** in **govorilna ura** oz. pogovorna ura. Razrednik mora poskrbeti za kakovostno vodenje sestanka, kar vključuje pripravo, izvedbo v skladu z načrti, zaključek in evalvacijo. Formalno je razrednik dolžan napisati zapisnik roditeljskega sestanka z jasno oblikovanimi **sklepi**. Druge oblike sodelovanja vključujejo pisno telefonsko ali elektronsko obveščanje, delavnice, predavanja, neformalna srečanja ipd. V sodobnem času se z razvojem informacijsko-komunikacijskih aplikacij (elektronski dnevniki in redovalnice) spreminja tudi način obveščanja staršev.

2.2.3.2 Sodelovanje s svetovalno službo

Sodelovanje svetovalne službe z razrednikom pri vodenju razreda temelji med drugim na dokumentu *Programske smernice svetovalnega dela v programih s področja vzgoje in izobraževanja* (2024), ki opredeljujejo svetovalno-sodelovalni odnos z razrednikom. Ta se razvija skozi tri ravni delovanja svetovalne službe (na ravni vzgojno-izobraževalnega zavoda, skupine/oddelka ter na ravni dela s posameznikom ali zanj). Programske smernice predstavljajo izhodišče za kakovostno opravljanje dela in kontinuiran razvoj vzgojno-izobraževalnega zavoda. Na drugi ravni delovanja svetovalni delavec sodeluje v vzgojno-izobraževalnem procesu pri razrednih urah, pouku, dnevih dejavnosti idr. Zagotavlja strokovno podporo pri izvajanju:

- analitičnega dela, kot je zbiranje, obdelava in razlaga rezultatov pri ugotavljanju in spremljanju obstoječega stanja v razredu, npr. izdelava sociograma,

- preventivnega dela za reševanje vprašanj, povezanih z učenjem, npr. delavnice učenje učenja ter različne aktivnosti za boljšo socialno dinamiko oddelčne skupnosti ter ustvarjanja varnega, spodbudnega in vključujočega okolja ter ugodne razredne klime,
- pri izvedbi neposrednih aktivnosti v razredu, npr. vsebine s področja vseživljenjske karijerne orientacije.

Na tretji ravni svetovalni delavec med drugim podpira osebni in učni razvoj učenca/dijaka tako, da z razrednikom izmenjuje informacije o posamezniku, saj razrednik najbolje pozna njegovo vsakodnevno delovanje v razredu, svetovalni delavec spozna učenca/dijaka ter njegove okoliščine skozi individualne obravnave. Oba ga spoznavata z različnih zornih kotov, zato je njuno sodelovanje najbolj učinkovito, ko združita vpoglede, znanje in izkušnje ter usklajeno (so)delujeta. Osrednji okvir njunega sodelovanja predstavlja posvetovalni model (Kalin, 2019), pri katerem odgovornost za delo v oddelku ostaja razredniku, svetovalni delavec pa ga podpira s svojim strokovnim znanjem. Njun odnos je vzajemen, enakovreden in enakopraven na temelju medsebojnega sodelovanja in posvetovanja (Kalin, 2019).

Pri sodelovanju sta svetovalni delavec in razrednik v partnerskem položaju, ki temelji na enakovrednosti strokovnih pogledov in strokovnem dopolnjevanju. Enako velja za sodelovanje svetovalnih delavcev z razrednim učiteljskim zborom ter s strokovnimi skupinami, kot so timi, aktivni ipd., in zunanjimi strokovnimi institucijami. Dodano vrednost prinaša svetovalni delavec pri sodelovanju razrednika s starši učencev/dijakov tega oddelka.

Moč razrednikovega dela z učenci, oddelčno skupnostjo in starši temelji na oblikovanju ustrezne podporne mreže različnih deležnikov. Razrednik je prvi načrtovalec in uresničevalec programa dela z oddelkom, vendar pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti na posameznih področjih sodeluje z drugimi strokovnimi delavci na šoli. Posebno vlogo pri tem ima svetovalni delavec (Kalin, 2019). Strokovna izmenjava izkušenj s svetovalnim delavcem daje priložnost za pomemben prispevek k večji inovativnosti in strokovnosti pri soustvarjanju novih rešitev, pristopov.

Programske smernice svetovalnega dela v programih s področja vzgoje in izobraževanja (2024) kot temeljno nalogo svetovalne službe navajajo, da se na podlagi svojega posebnega strokovnega znanja strokovno avtonomno vključuje v kompleksno ukvarjanje s pedagoškimi, psihološkimi in socialnimi vprašanji v vzgojno-izobraževalnem zavodu. Deluje na petih področjih (str. 14):

1. Varno, spodbudno in vključujoče okolje
2. Celostni razvoj in dobrobit/blagostanje učencev
3. Učenje in poučevanje
4. Vzgojno-izobraževalni prehodi (vseživljenjska karierna orientacija idr.)
5. Razvoj vzgojno-izobraževalnega zavoda in profesionalni razvoj

Razrednik in svetovalna služba lahko sodelujeta na vseh področjih, ki jih določajo Programske smernice in zakonodaja. Svetovalni delavec je sogovornik razredniku, ki mu pomaga pri razreševanju tudi osebnih dilem in konfliktov, svetuje in nudi podporo pri ugotavljanju stanja v oddelku, pri načrtovanju sprememb, uvajanju novosti in evalvaciji (Kalin, 2004).

V njunem sodelovanju je pomembno, da (Kalin, 2019):

- sta seznanjena z nalogami, konceptom dela in pristojnostmi svetovalnega delavca in razrednika,
- imata realna pričakovanja,
- sta vešča v komunikaciji in usklajevanju mnenj,
- se zavedata svoje odgovornosti pri vlogah in pristojnosti ter pri delitvi nalog,
- sta kompetentna za timsko sodelovanje in partnerske podpore.

Sodelovanje med razrednikom in svetovalnim delavcem predpostavlja in zahteva oblikovanje ustreznih medosebnih odnosov zaupanja in spoštovanja na osebni in poklicni ravni (Kalin, 2019). Gregorčič Mrvar (2025) dodaja pomembnost jasne opredelitve standardov sodelovanja in krepitve pomena skupinskega in preventivnega dela. Pri svojem delu morata oba dosledno upoštevati načelo zaupnosti in profesionalne integritete.

2.2.3.3 Sodelovanje z vodstvom

Sodelovanje razrednikov in ravnateljev poteka na nivoju sistemskega in pedagoškega vodenja razrednikov pri podpori razrednikovemu delu v skladu z zakonodajo, smernicami in koncepti ter pri spremljanju in vrednotenju dela razrednika. Njuno medsebojno sodelovanje je mogoče razbrati skozi šest področij vodenja dela razrednikov. Ta področja so (Ažman in Pavčnik, 2025):

- imenovanje razrednikov,
- vodenje razrednikov v smeri prednostnih ali razvojnih ciljev šole,
- skrb za poenoteno načrtovanje in organiziranje dela razrednikov in oddelčnih učiteljskih zborov,
- skrb za profesionalni razvoj razrednikov in ravnateljev,
- nudenje pomoči podpore razrednikom,
- sistematično spremljanje in vrednotenje dela razrednikov.

Na vsakem področju sodelovanja imata razrednik in ravnatelj medsebojna pričakovanja, iz katerih lahko opredelimo vloge in naloge, ki opredeljujejo njuno medsebojno sodelovanje. Zato je komunikacija med razrednikom in ravnateljem glede pričakovanj ter pristojnosti oz. odgovornosti ključna za medsebojno sodelovanje. Odgovornost za kakovost sodelovanja je obojestranska.

Razredniki od ravnatelja pričakujejo predvsem zanesljivo, strokovno in človeško podporo, ki temelji na strokovnosti ravnatelja, posebej v situacijah, ko se razrednik sooča z zahtevnimi deležniki ali sistemskimi izzivi. Ravnatelji po drugi strani od razrednikov pričakujejo opravljanje nalog, ki se skladajo z nalogami in funkcijo, ki jo ravnatelji opravljajo kot pedagoški vodje šole (Gregorčič Mrvar idr., 2025). Ravnatelji tako od razrednika pričakujejo:

- kakovostno vodenje oddelka, ustvarjanje oddelčne skupnosti (oblikovanje pozitivne klime, izražanje empatije in podpore učencem/dijakom, razvijanje socialnih veščin ter dosledno izvajanje pravil),
- redno in zaupanja vredno komunikacijo s starši, sodelovanje s svetovalno službo in kolegi učitelji,

- osebnostno zrelost, strokovnost in skrb za stalni strokovni razvoj,
- natančno vodenje dokumentacije in spoštovanje formalnih zahtev.

2.2.4 Načrtovanje, priprava analiz, mnenj in predlogov ter odločanje

Naloge načrtovanja, priprave analiz, podajanja mnenj in predlogov ter odločanja spadajo pretežno med **formalne in strokovno utemeljene naloge** razrednika. Te so ključne za postavljanje, spremljanje in vrednotenje doseganja ciljev oddelčne skupnosti ter za spremljanje uspešnosti posameznih učencev/dijakov. Razrednik kot vodja oddelčne skupnosti in poznavalec značilnosti učencev/dijakov ter konteksta dela v oddelku na podlagi strokovne presoje in analiz pomembno prispeva k odločanju in presoji pri ukrepih, ki jih sprejema sam ali se sprejemajo v kontekstu oddelčnega učiteljskega zbora, učiteljskega zbora ali vodstva šole ter se nanašajo na oddelek, skupino ali posameznega učenca/dijaka v oddelku.

2.2.4.1 Načrtovanje

Vzgojno-izobraževalni proces temelji na načrtnem delu, jasno opredeljenih ciljih in sistematičnem spremljanju njihovega uresničevanja. Razrednik je predvsem odgovoren za načrtovanje dela oddelčne skupnosti in oddelčnega učiteljskega zbora. Načrtovanje zajema:

- **organizacijski vidik** (čas, oblike dela, organizacija dejavnosti),
- **vsebinski vidik** (teme, cilji, vsebine),
- **evalvacijski vidik** (spremljanje in vrednotenje doseženih ciljev).

V načrtu razrednik predvidi tudi načine spremljanja in vrednotenja doseganja ciljev (kako bomo vedeli, da smo dosegli zastavljeno). Pri načrtovanju izhaja iz štirih temeljnih vprašanj:

1. Kje smo? (analiza stanja in potreb)
2. Kam gremo oz. kaj želimo? (namen oz. cilj dela)
3. Kako bomo dosegli cilje? (temelj programov oddelčne skupnosti in oddelčnega učiteljskega zbora)
4. Kako bomo vedeli, ali smo cilje dosegli? (zbiranje podatkov in dokazov)

Načrt dela razrednik oblikuje skupaj z učenci/dijaki oddelčne skupnosti in oddelčnim učiteljskim zborom v začetku šolskega leta in pri tem upošteva tudi ugotovitve preteklega šolskega leta ter načrt smiselno nadgrajuje. Pri tem upošteva razvojne cilje šole. Pri pripravi lahko sodelujejo tudi drugi deležniki (npr. starši, svetovalna služba).

Razrednik organizira, koordinira in ustvarja pogoje za pripravo in uresničevanje načrta. Z namenom krepitve oddelčne skupnosti pri načrtovanju določa:

- organizacijska pravila dela,
- dejavnosti za medsebojno spoznavanje in povezovanje,
- načine poglobljanja sodelovanja,
- načine spremljanja učnega uspeha,
- strategije za krepitev odgovornosti in pripadnosti skupini.

Razrednikova vloga pri načrtovanju:

- pri pripravi Letnega delovnega načrta šole zastopa interese oddelka in posreduje informacije, ki se nanašajo na oddetek,
- sodeluje pri izboru standardov in kazalnikov na področjih ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti ter načrtovanju procesa izboljšav,
- razrednik v osnovni šoli sodeluje pri pripravi pravil in skrbi za usklajenost pravil šolskega reda s pravili oddelka,
- sodeluje pri načrtovanju dela z učenci/dijaki iz ranljivih skupin (učenci/dijaki z učnimi težavami, posebnimi potrebami, učenci/dijaki priseljenci, nadarjenimi učenci/dijaki). Vodi postopke oz. sodeluje v skladu s koncepti in smernicami za prilagojeno izvajanje izobraževalnih programov, sodeluje pri oblikovanju operativnih načrtov (IDPP, IP, PeNaD, OIN, INA ipd.) in usklajuje oddelčni učiteljski zbor pri vzgojnem delovanju.

2.2.4.2 Analize

Na podlagi 63. člena ZOFVI razrednik sistematično spremlja in analizira **vzgojne** in **učne** rezultate v oddelku, kar vključuje:

- učne rezultate in učni uspeh (ocene in uspeh ob zaključku ocenjevalnih obdobj),
- prisotnost pri pouku in dejavnostih (opravičenost ali neopravičenost izostankov in vzroke za izostajanje),
- vpise v dnevnik in druge informacije strokovnih delavcev,
- evidence obiska oz. sodelovanja staršev,
- realizacijo letnega načrta oddelčne skupnosti in oddelčnega učiteljskega zbora ter doseganje ciljev,
- analizo načrtovanih dejavnosti znotraj oddelčne skupnosti, ki prispevajo k uresničevanju skupno zastavljenih ciljev v procesu ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na posameznih področjih,
- druge podatke in informacije, ki jih pridobiva ustno ali pisno od preostalih deležnikov vzgojno-izobraževalnega procesa in so pomembni za analize, oblikovanje mnenj, predlogov in odločanja v zvezi z oddelkom in posameznimi učenci/dijaki v oddelku.

Podatki in informacije, ki jih razrednik obdeluje za uspešno pedagoško vodenje oddelka, se nanašajo na **dve ravni** (Kunstelj, 2001). Prvo predstavljajo kazalniki dela in uspešnosti celotne oddelčne skupnosti, drugo pa podatki, ki se nanašajo na posameznega učenca/dijaka in kažejo na njegov razvoj, napredek, uspeh ali neuspeh. Analiza, vrednotenje ter iskanje poti naprej neposredno povezujejo delo razrednika z delom oddelčnega učiteljskega zbora.

Ob koncu vsakega ocenjevalnega obdobja opravi razrednik celotno analizo uspešnosti učencev/dijakov oddelka in o njej poroča oddelčnemu učiteljskemu zboru oz. učiteljskemu zboru. Analizira uspeh celotnega oddelka, pa tudi rezultate posameznih učencev/dijakov. V analizi izpostavi pozitivne in negativne dejavnike, ki so vplivali na rezultate. Skupaj z učitelji, ki poučujejo v oddelku, oblikuje predloge za izboljšanje rezultatov. Na podlagi podatkov analizira uspešnost oddelka ali posameznika in rezultate primerja z uspehom v prejšnjih šolskih letih ter jih lahko primerja z drugimi oddelki ali

posameznimi učenci/dijaki v oddelku. V interpretaciji podatkov poudari dejavnike, ki so pogojevali uspeh ali neuspeh. Ugotavlja, ali so posamezni učenci/dijaki dosegli rezultate v skladu s svojimi sposobnostmi in svojimi možnostmi. Če učenci/dijaki niso dosegli pričakovanih rezultatov, razrednik identificira vzroke in predlaga ukrepe za izboljšanje ali odpravo negativnih pojavov. Glede na poznavanje oddelka in značilnosti posameznih učencev/dijakov so predlogi razrednika ključni za skupno razpravo in sprejemanje odločitev. Sprejete odločitve se nanašajo na vse deležnike vzgojno-izobraževalnega procesa.

Mnenja, predlogi in odločanje

Mnenja razrednika so pomembna strokovna podlaga za sprejemanje odločitev glede vprašanj, ki se nanašajo na oddelčno skupnost, posamezne skupine ali posameznega učenca/dijaka. Mnenja in predloge je mogoče ločiti na neformalne ter formalne. Neformalna mnenja oblikuje in podaja razrednik v skladu s spoznanji, ki izhajajo iz poznavanja posebnosti oddelka in učencev/dijakov, z namenom sprememb, izboljšav, pomoči ipd. Biti morajo strokovno utemeljena, pri podajanju pa mora dosledno delovati v skladu z načelom zaupnosti. Formalna mnenja in predloge razrednik podaja na podlagi zavezujočih predpisov, katerih namen je sprejetje formalnih odločitev organov ali vodstva šole in se nanašajo npr. na ponavljanje učenca, status učenca ali izrek vzgojnega opomina v osnovni šoli. Mnenja in predlogi morajo biti strokovno utemeljeni, podprti z analizami in podatki ter podani ob doslednem upoštevanju načela zaupnosti. Kadar predpisi to zahtevajo, morajo biti predlogi pisno obrazloženi.

2.2.5 Delo z učenci z učnimi težavami, učenci/dijaki s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z nadarjenimi učenci/dijaki ter z učenci/dijaki, ki prihajajo iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij

Področja dela razrednika z učenci z učnimi težavami, z učenci/dijaki s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z nadarjenimi ter z učenci/dijaki priseljenci v osnovnošolskih in srednješolskih izobraževalnih programih določajo naslednji zakonodajni akti: *Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami* (ZUOPP-1, 2011), *Zakon o osnovni šoli* (ZOs), *Zakon o gimnazijah* (ZGim), *Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju* (ZPSI-1), *Pravilnik o ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v osnovni šoli* ter *Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah*.

Konceptualno in programsko podlago za delo razrednika predstavljajo tudi naslednji dokumenti: *Koncept dela: Učne težave v osnovni šoli* (2008), *Navodila za prilagojeno izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo za delo z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami* (2025), *Smernice za pripravo in spremljanje individualiziranega programa za otroke s posebnimi potrebami v programu devetletne osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo* (2023), *Koncept prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi* (2020), *Pravilnik o prilagoditvah šolskih obveznosti dijaku v srednji šoli* ter *Smernice za vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem* (2024).

2.2.5.1 Razrednikove naloge pri delu z učenci z učnimi težavami in učenci/dijaki s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Razrednikove naloge pri delu z učenci z učnimi težavami v osnovni šoli

Razrednik ima ključno vlogo pri podpori učencu z učnimi težavami, saj vzpostavlja varno, zaupno in spodbudno okolje, v katerem lahko učenec izrazi svoje stiske, potrebe in izzive. Razrednik učencu pomaga pri vključevanju v razredno in širšo šolsko skupnost ter je pomemben vir informacij za učenca in starše. Naloge razrednika pri delu z učenci z učnimi težavami izhajajo iz *Koncepta dela: Učne težave v osnovni šoli* (Magajna idr., 2008):

1. **Prepoznavanje učnih težav:** razrednik aktivno sodeluje pri pravočasnem odkrivanju učnih težav skozi spremljanje učnega uspeha, vedenja in sodelovanja učencev v oddelku. Učence z učnimi težavami prepozna s pomočjo opazovanja, učiteljskih opažanj in sodelovanja z drugimi učitelji ter svetovalno službo.
2. **Koordinacija podpore in pomoči:** razrednik aktivno koordinira in usklajuje različne deležnike ter oblike podpore in pomoči, ki so del stopenjskega modela podpore in pomoči učencem z učnimi težavami. Je nosilec **izvirnega delovnega projekta pomoči (IDPP)** za učenca z učnimi težavami. IDPP razrednik pripravi skupaj s svetovalno službo na t. i. drugi stopnji pomoči ter v sodelovanju z učencem in starši. Kot nosilec izvirnega delovnega projekta pomoči je odgovoren za njegovo uresničevanje in skrbi za to, da se v stopenjskem modelu podpore in pomoči zagotavlja učenčev glas. Na peti stopnji stopenjskega modela podpore in pomoči učencem z učnimi težavami sodeluje pri presoji smiselnosti uvedbe postopka usmerjanja ter pri pripravi ustrezne strokovne dokumentacije.

Skupaj z drugimi strokovnimi delavci razrednik **izvaja, spremlja in usklajuje stopenjski model** podpore in pomoči. Na podlagi spremljanja lahko predlaga nadaljnje korake ali vključitev dodatne strokovne pomoči. Pri uresničevanju prve, temeljne stopnje pomoči učencu v okviru učiteljevega poučevanja razrednik (s pomočjo svetovalne službe) tesno sodeluje z oddelčnim učiteljskim zborom in tako pridobiva informacije o učenčevem odzivanju na načrtovane in uvedene pristope pri poučevanju ter o njegovem napredku, kar je za uspešen izid izvirnega delovnega projekta pomoči in za preprečevanje oz. poglobljanje učnih težav zelo pomembno.

Z delom v oddelčni skupnosti spodbuja medvrstniško pomoč ter skrbi, da se učenec z učnimi težavami počuti sprejetega, razumljenega in podprtega (Magajna idr., 2008).

Razrednikove naloge pri delu z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami v osnovni šoli

V skladu s *Smernicami za pripravo in spremljanje individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami v programu devetletne osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo* (2023) in *Navodili za prilagojeno izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo za delo z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami* (2025) je razrednik v osnovni šoli **vodja in član strokovne skupine** za pripravo in spremljanje individualiziranih programov (IP). Razrednik ima ključno vlogo pri zagotavljanju inkluzivnega učnega okolja za vse učence v razredu, še posebno za učence s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami.

Razrednik je tudi **nosilec individualiziranega programa (IP)**, kar pomeni, da aktivno sodeluje pri zapisu ocene učenčevega funkcioniranja v individualiziranem programu, dobro pozna njegova močna področja, značilnosti učenčevih posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb in zastavljene cilje, ki jih po potrebi tudi predlaga.

Druge naloge razrednika v osnovni šoli, opredeljene v smernicah in navodilih, so tudi:

- vodi strokovno skupino,
- v dogovoru z učitelji za dodatno strokovno pomoč in svetovalno službo vodi in skrbi za organizacijo in sklicovanje sestankov strokovne skupine, skrbi za sodelovanje učenca in staršev pri pripravi in evalvaciji individualiziranega programa ter vodi sestanke strokovne skupine,
- spremlja učenčev napredek in o tem poroča na evalvacijskih sestankih strokovne skupine,
- redno sodeluje z učenčevimi drugimi podpornimi strokovnimi delavci,
- poleg drugih strokovnih delavcev izvaja svetovalno storitev z namenom, da se za učenca zagotavlja podporno in vključujoče učno okolje.

Razrednikove naloge pri delu z dijaki s posebnimi potrebami v srednjih šolah

Njegova temeljna naloga pri delu z dijaki s posebnimi potrebami je **zagotavljanje pogojev** za uspešno vključevanje, napredovanje in zaključek izobraževanja ob upoštevanju individualnih potreb dijaka in načela razumnih prilagoditev in oblik pomoči.

V prvem letniku ima razrednik posebno pomembno vlogo pri prehodu dijakov iz osnovne v srednjo šolo ter pri oblikovanju nove oddelčne skupnosti. Pozoren je na procese vključevanja, vzpostavljanje odnosov in morebitne ovire, s katerimi se lahko soočajo dijaki s posebnimi potrebami (npr. socialna izključenost, stiske ob prilagajanju ipd.). Njegova vloga v tem procesu je usmerjevalna, podpora, preventivna, povezovalna.

Razrednik spremlja učni in vzgojni napredek dijakov s posebnimi potrebami, sodeluje pri analizi učne uspešnosti ter spodbuja uporabo ustreznih učnih strategij, prilagoditev in podpornih ukrepov. Razrednik aktivno sodeluje v strokovni skupini za pripravo, spremljanje in evalvacijo **individualiziranega programa (IP)** za dijaka s posebnimi potrebami na podlagi ZUOPP-1, prav tako se dijaku lahko pripravi osebni **izobraževalni načrt (OIN)** na podlagi *Pravilnika o prilagoditvah šolskih obveznosti v srednji šoli*. Razrednik skrbi za usklajevanje izvajanja dogovorjenih prilagoditev med učitelji posameznih predmetov. Pri svojem delu sistematično spremlja učinkovitost prilagoditev in podpornih oblik pomoči in (učni, vzgojni) napredek dijaka ter na podlagi ugotovitev sodeluje pri nadaljnjem načrtovanju podpore in prilagoditev. Ob tem zagotavlja, da se prilagoditve izvajajo skladno **z veljavnimi navodili za prilagojeno izvajanje** posameznih izobraževalnih programov srednje šole z dodatno strokovno pomočjo ter s programskimi dokumenti, ki opredeljujejo prilagojene izobraževalne srednješolske programe za dijake s posebnimi potrebami.

2.2.5.2 Razrednikove naloge pri delu z nadarjenimi

Razrednik ima v skladu s *Konceptom prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi* (2020) pomembno vlogo pri prepoznavanju, podpori in razvoju potencialno nadarjenih in nadarjenih učencev in dijakov.

Razrednik aktivno sodeluje v postopku prepoznavanja nadarjenosti. Učenca/dijaka lahko sam nominira ali pa sprejme predlog za nominacijo drugih strokovnih delavcev. O nominaciji na njegov predlog odloča oddelčni učiteljski zbor.

Razrednik sodeluje s starši potencialno nadarjenih in nadarjenih učencev/dijakov in jih seznaja z nominacijo, postopkom identifikacije in z načini podpore, ki jo šola nudi pri pouku in zunaj nje.

Spodbuja učence/dijake k vključevanju v obšolske in zunajšolske dejavnosti, raziskovalne projekte in druge učne ali interesne aktivnosti, ki omogočajo razvoj njihovih potencialov.

Razrednik sodeluje v procesu identifikacije nadarjenega učenca/dijaka s pedagoškim koordinatorjem za nadarjene in s starši; sporoča rezultate, zbira potrebne informacije in drugo. O nadarjenosti in potrebnih prilagoditvah vzgojno-izobraževalnega dela za nadarjenega učenca/dijaka obvešča oddelčni učiteljski zbor in koordinira prilagajanje vzgojno izobraževalnega dela z nadarjenimi.

Sodeluje pri načrtovanju **personaliziranega načrta dela (PeNaD)** in **osebnega izobraževalnega načrta (OIN)** za nadarjenega učenca/dijaka. Skupaj z učencem/dijakom, mentorjem, pedagoškim koordinatorjem, učitelji in starši spremlja njegovo uresničevanje in sodeluje pri evalvaciji. Personalizirani načrt dela in osebni izobraževalni načrt spadata v pedagoško dokumentacijo razrednika.

V osnovni šoli razrednik, zlasti v nižjih razredih, pomaga voditi in na razredni stopnji tudi hrani mapo dosežkov nadarjenega učenca, v srednji šoli mapo dosežkov dijak vodi samostojno.

Razrednik vzpostavlja učinkovito sodelovanje s starši, svetovalno službo, mentorji in drugimi strokovnimi delavci, hkrati pa si prizadeva za lasten strokovni razvoj, da lahko kakovostno podpira razvoj potencialov nadarjenih in prispeva k njihovem optimalnemu osebnostnemu in učnemu napredku.

2.2.5.3 Naloge razrednika pri vključevanju učencev/dijakov iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij

Vključevanje učencev/dijakov iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij urejajo *Smernice za vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem* (2024). Področja, kjer je razrednikova vloga pri vključevanju učenca/dijaka priseljenca ključna, so: vzpostavljanje ustreznega okolja v oddelku, sodelovanje s starši, sodelovanje s svetovalno službo ter aktivnosti v zvezi z učencem/dijakom priseljencem na ravni vodenja oddelčnega učiteljskega zbora (vpeljava in spremljanje individualnega načrta aktivnosti, ocenjevanja, podaja mnenj ipd.). Izjemno pomembno za učence/dijake priseljence je, da ob vključitvi doživijo vključujoče, varno in spodbudno učno okolje.

Razrednik stremi k razvijanju lastnih kompetenc pri delu v jezikovno in kulturno heterogenih učnih okoljih. Poleg ustreznega pristopa in didaktike je vzpostavljanje čustveno podpornega socialnega okolja za učence/dijake priseljence ključnega pomena za njihovo uspešno vključitev in učno uspešnost. V skladu s smernicami šola v svojem Letnem delovnem načrtu načrtuje konkretne ukrepe, ki poleg doseganja standardov znanja zagotavljajo dobro počutje in vključenost v oddelke in šolsko/dijaško skupnost. Za vse učence/dijake, ki se vključujejo v novo socialno okolje, so pomembni različni varovalni

dejavniki, kot so: dobri odnosi s strokovnimi delavci ter s sovrstniki, šolski uspeh ter prijazna in podpora psihosocialna klima v oddelku. Izjemno pomembno je, da se jih vključuje v participacijo v prosocialnih dejavnostih, ki koristijo njihovu oddelku. Pri vzpostavljanju teh pogojev je delo razrednika in oddelčnega učiteljskega zbora ključno. Zato se v letnih delovnih načrtih oddelčne skupnosti in oddelčnega učiteljskega zbora načrtuje tudi dejavnosti in ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezne pogoje.

Razrednik in šolski svetovalni delavec z učencem/dijakom in njegovimi starši opravi pogovor o otrokovem dosedanjem šolanju, načinih učenja in aktivnostih, v katerih je uspešen. Oddelčni učiteljski zbor mora biti seznanjen s kulturnimi in jezikovnimi posebnostmi učenca/dijaka. Učencu/dijaku se oblikuje **individualni načrt aktivnosti (INA)**. Razrednik je član strokovne skupine (poleg njega pa še svetovalni delavec in dva učitelja, od tega eden, ki je učitelj slovenščine). Individualni načrt aktivnosti je operativni dokument, na podlagi katerega razrednik in drugi pedagoški delavci sledijo napredku. Po potrebi se lahko spreminja in dopolnjuje. Razrednik je ključen za spodbujanje vključitve učenca v razširjeni program. V srednjih šolah se kljub večji vlogi svetovalne službe priporoča enako aktivna vloga razrednika kot v osnovni šoli.

Razrednik s starši vzpostavi partnerski odnos ter jih vključi v oblikovanje varnega okolja. Pri komunikaciji s starši si prizadeva pridobiti zaupanje, saj se mnogi starši zaradi neznanja slovenskega jezika počutijo izključene iz šole. Pri tem prisluhne njihovim pričakovanjem in težavam. Starši so najpomembnejši dejavnik socializacije otrok, hkrati pa za razrednika vir mnogoterih informacij o interesih in potrebah otrok.

Razrednik pri svojem delu sledi ciljem vzgojno-izobraževalnega dela s priseljenci, ki vsem učencem/dijakom v skladu s *Smernicami za vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem (2024)* omogoča:

1. **sprejetost:** občutek pripadnosti in vključenosti v vrtec, šolo in širše družbeno okolje, v katerem se vsak posameznik počuti sprejetega in cenjenega,
2. **enake možnosti za razvoj, učenje in učno uspešnost:** vsakemu otroku zagotoviti enakovredne priložnosti za razvijanje svojih talentov, dosežkov in akademsko uspešnost ne glede na njihovo ozadje ali status priseljenca,
3. **razvoj participatornega odgovornega državljanstva:** spodbujanje aktivnega in odgovornega sodelovanja otrok v družbenem življenju ter razvijanje občutka odgovornosti do skupnosti, v kateri se vsak posameznik počuti varnega, pomembnega in vrednega,
4. **zagotavljanje partnerstva otrok, strokovnih delavcev in staršev ter lokalne skupnosti:** izgradnja trdnih partnerstev med otroki, njihovimi starši, strokovnimi delavci in lokalno skupnostjo za skupno podporo otrokovemu uspehu in dobrobiti,
5. **zagotavljanje pogojev za razvoj inkluzivne družbe:** krepitev okolja, v katerem je vsak posameznik spoštovan, vključen in cenjen ter ima možnost prispevati v skladu s svojimi zmognostmi, hkrati pa ceni prizadevanja drugih.

2.2.6 Upravljanje s podatki in administrativne naloge

Razrednik ima pomembno vlogo pri upravljanju s podatki, ki jih šola zbira, obdeluje, shranjuje in uporablja v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov. Razrednik je zaradi svoje vloge pri načrtovanju in spremljanju dela z učenci upravičen do določenih informacij in jih mora razumeti ter uporabljati odgovorno in zakonito.

Glede na naloge ima razrednik vpogled v naslednje podatke, s katerimi upravlja:

- osnovni osebni podatki učenca/dijaka in staršev (ime in priimek, naslov, kontaktni podatki),
- podatki o specifičnih značilnostih učencev/dijakov (o učencih/dijakih, ki potrebujejo pomoč, nadarjenih učencih/dijakih ipd.) v okviru priprave IP, INA, PeNaD, OIN itd.,
- podatki o učnem uspehu učenca/dijaka,
- podatki iz vzgojnega delovanja,
- podatki analiz vzgojnih in učnih rezultatov oddelka,
- različna soglasja.

Pri upravljanju s podatki razrednik upošteva temeljna pravila upravljanja z njimi:

- kako in od koga si lahko pridobi podatke, ali za to potrebuje soglasje,
- da upravlja s podatki izključno v določen namen,
- komu ali kam in kako lahko podatke posreduje,
- kje in kako podatke hraniti in jih varovati,
- poznati mora čas hrambe dokumentov in postopke, kako se podatki izbrišejo,
- vedeti mora, da starši lahko podana soglasja prekličejo.

Administrativno delo je najbolj intenzivno na začetku in ob koncu šolskega leta. V začetku šolskega leta mora urediti vse osebne podatke, zbrati soglasja, prijave in sezname, pripraviti oz. vnesti podatke o učencih/dijakih v redovalnico in dnevnik ter sodelovati pri pripravi letnih in individualiziranih načrtov. Med šolskim letom skrbi za redno vodenje evidenc, dnevnika, zapisnikov, mnenj in predlogov, izdaja vzgojne ukrepe ter sproti posodablja podatke. Ob koncu leta izda izpis ocen, pripravi spričevala ter uredi celotno dokumentacijo oddelka. Natančno, pravočasno in zakonito opravljanje administrativnih nalog zagotavlja sledljivost, preglednost ter strokovno in odgovorno delovanje vzgojno-izobraževalnega procesa.

2.2.7 Stalno strokovno usposabljanje in profesionalno izpopolnjevanje

Ena od temeljnih usmeritev, ki oblikuje okvir za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti, je načelo strokovnosti in stalnega strokovnega izpopolnjevanja. Oddelčni učiteljski zbor in drugi strokovni delavci svoje delo opravljajo v skladu s strokovnimi spoznanji in etičnimi načeli ter so zavezani stalni refleksiji in izboljševanju lastne prakse. Med temeljne kompetence učitelja spadajo tudi tiste, ki se nanašajo na delo z oddelčno skupnostjo, kot so: učinkovito in kakovostno vodenje, načrtovanje in evalvacija dela, upoštevanje skupinsko-dinamičnih zakonitosti, ravnanje v skladu z razvojnimi in osebnostnimi značilnostmi posameznikov ter prepoznavanje, upoštevanje in spoštovanje individualnih razlik med učenci, učitelji in starši.

Razrednik se vključuje v programe stalnega strokovnega usposabljanja, s katerim dopolnjuje znanje, pridobljeno v rednih študijskih programih. Za učinkovito delo potrebuje dodatna znanja s področij prepoznavanja in reševanja težav učencev/dijakov, svetovanja, razvojne psihologije otrok in mladostnikov, komunikacije, sodelovanja s starši, vodenja sestankov ter priprave ur oddelčne skupnosti. Proces učenja pogosto potekajo nezavedno, skozi praktično delo, interakcije in sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci. Študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025) je pokazala, da so lastne izkušnje iz dela razrednika in delitev izkušenj s kolegi pomembna dejavnika za usposobljenost za opravljanje nalog razrednika, vendar lahko šole glede na svoje zmožnosti interno izvajajo različne oblike podpore in uvajanja v razredništvo (sorazredništvo, mentorstvo izkušenih razrednikov pred ali med opravljanjem nalog razrednika razrednikom začetnikom, »kritični prijatelj«, izobraževanja, supervizija, sodelovanje med razredniki oddelkov razreda in po vertikali). Vloga sorazrednika sicer ni sistemsko urejena rešitev, vendar ugotovitve študije (Gregorčič Mrvar idr., 2025) kažejo, da lahko predstavlja smiselno razvojno idejo, zato jo v smernicah priporočamo kot eno izmed možnih organizacijskih rešitev na ravni šole, ki prispeva k razvoju profesionalnih kompetenc razrednika in kakovostnejšemu vzgojno-izobraževalnemu delu v oddelkih. V študiji se pojavlja ideja sorazredništva v dveh oblikah:

1. sorazredništvo kot način ali faza uvajanja učiteljev, ki še niso opravljali nalog razrednika, v razredništvo,
2. sorazrednik kot podpora razredniku pri opravljanju različnih nalog.

Oblike in načini učenja razrednikov so raznovrstni (Ažman, 2012):

- **učenje od mentorja v času pripravništva,**
- **mentorstvo pripravniku:** ponovno urejanje znanja, reflektiranje izkušenj,
- **stalno strokovno izpopolnjevanje:** seminarji, delavnice, udeležbe na strokovnih posvetih,
- **razrednikovo izobraževanje v oddelku:** interakcija z učenci, opazovanje, razmišljanje, zbiranje informacij, preverjanje predpostavk in stališč, pridobivanje novih spoznanj,
- **učenje od drugih razrednikov in učiteljev:** kritično prijateljevanje, strokovne razprave, vzajemna opazovanja (hospitacije), izmenjava izkušenj,
- **supervizija:** vključitev v vodeni proces skupine strokovnjakov (razrednikov), ki se učijo drug od drugega, pri čemer je refleksija temeljna oblika dela,
- **samostojno izobraževanje:** branje strokovne literature, spremljanje aktualnih strokovnih revij, priročnikov ipd.,
- **listovnik (osebna mapa):** zbirka razrednikovih dokumentov, izdelkov in komentarjev, refleksij, analiz ipd., ki mu omogoča pogled na napredek in vpogled v lastno delo ter refleksijo,
- **audio- in videoposnetki:** dajejo objektivno informacijo,
- **osebni dnevnik in beležke:** omogočajo vpogled v osebna pojmovanja, stališča in filozofijo,
- **refleksija:** proces v izkustvenem učenju na podlagi poglobljenega razmišljanja o izkušnji (dogodku) z namenom konstruktivnih sprememb v ravnanju,
- **samoevalvacija in evalvacija.**

Razrednik svoje izobraževanje in usposabljanje načrtuje v skladu z razvojnimi usmeritvami šole in potrebami oddelka, pri čemer profesionalni razvoj oblikuje glede na naloge, raven usposobljenosti in lastne potrebe, pričakovanja ter možnosti. Izbira oblik izobraževanja je lahko odvisna tako od razvojnega načrta šole kot od osebne izbire. V vseh oblikah profesionalnega razvoja je ključna sposobnost refleksije, saj je nenehno razvijanje na podlagi samorefleksije temeljni pogoj za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Refleksija predstavlja temeljni pogoj učiteljevega profesionalnega razvoja v vseh obdobjih. Za njeno kakovost sta bistvenega pomena tudi oblikovana kultura in klima šole kot učeče se skupnosti (Šteh idr., 2019), kjer so vsi strokovni delavci v podporo drug drugemu in soustvarjajo pogoje za učenje drug z drugimi in drug od drugega (Kalin, 2025). Spodbuja kritično razmišljanje o poučevanju in širšem delovanju učitelja, kar je nujno za izboljševanje pedagoške prakse, hkrati pa razredniku omogoča boljše razumevanje učencev, njihovih sposobnosti in potreb. Ključni dejavniki, potrebni za uspešno refleksijo so (Rodgers, 2002, v Husu idr., 2007):

- refleksija je proces ustvarjanja smisla, ki vodi učitelja od posamezne izkušnje k novi z globljim razumevanjem odnosov in povezav med izkušnjami in zamislimi,
- gre za sistematičen in discipliniran način razmišljanja, ki vključuje interpretacijo izkušnje, opredelitev problema in vprašanj, ki se porajajo iz izkušnje, ustvarjanje razlag za nastali problem, razvijanje in preizkušanje le-teh in iskanje novih rešitev,
- refleksija mora potekati v sodelovanju z drugimi, saj šele v razpravi lahko odkrijemo prednosti in slabosti svojega razmišljanja in delovanja,
- zavedati se moramo svojih čustev in stališč ter stališč sogovornikov in jih znati ovrednotiti.

3 VLOGA RAZREDNIKA V POSAMEZNIH OBDOBJIH VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

V različnih obdobjih vzgoje in izobraževanja se vloge in naloge razrednika glede na značilnosti le-teh v več elementih spreminjajo ali razlikujejo. Razumevanje teh razlik je ključno za učinkovito usmerjanje dela razrednika ter njegov profesionalni razvoj. Razredniku so lahko pri delovanju v vseh obdobjih v pomoč gradiva, objavljena na spletni strani Zavoda RS za šolstvo (*Varno in spodbudno učno okolje – Dobro počutje in spodbudna klima, Duševno zdravje in podpora učencem v stiski* idr.)

Spremembe v vlogi in delu razrednika v vzgojno-izobraževalni vertikali so odvisne predvsem od treh dejavnikov:

- značilnosti razvojne stopnje učencev/dijakov,
- organizacije pouka na določeni stopnji in zakonodaje,
- sestave oddelčnega učiteljskega zbora.

3.1 Razrednik v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju ter v četrtem in petem razredu

Razrednik poučuje večino oziroma pretežni del predmetov in je z učenci večji del pouka. Študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025) ugotavlja, da mu vsakodnevne interakcije omogočajo, da bolje spozna svoje učence, tako njihove šibke kot močne strani, in ima več možnosti za vzpostavitev pristnih odnosov in vzgojno delovanje. To mu omogoča lažje prepoznavanje in obravnavo težav, saj učence opazuje v različnih vlogah in situacijah. Ima celovit vpogled v njihov kognitivni, socialni in emocionalni razvoj, kar omogoča povezano in usklajeno vzgojno-izobraževalno delo. Zaradi organizacijske strukture in fleksibilnosti pri razporejanju časa lahko razrednik reševanju oddelčne problematike nameni več pozornosti. To prispeva k boljšemu razumevanju razredne in skupinske dinamike. Čas, ki ga preživi z učenci svojega oddelka, mu omogoča sprotno obravnavo težav in konfliktov, učinkovitejše izvajanje načrtovanih nalog ter doseganje zastavljenih ciljev.

Zaradi strukture pouka oddelčni učiteljski zbor sestavlja manjše število učiteljev, kar poenostavlja koordinacijo. Manjša sestava omogoča lažje usklajevanje ter večjo enotnost in doslednost v delu z učenci.

Vloga formalnega vodje razrednika je pri mlajših učencih izenačena z vlogo naravnega vodje. Razrednik je vzgojitelj in vzornik. Z zgledom razvija socialne veščine in rešuje prve konflikte. Spodbuja samoregulacijo, odgovornost, empatijo in pozitivno samopodobo. Izvaja preventivne ukrepe za preprečevanje vedenjskih težav ter zagotavlja celostno in individualizirano vzgojno obravnavo, prilagojeno ritmu učenja in socializacije posameznega učenca. Proti koncu tega obdobja zaradi razvojnih značilnosti učencev v ospredje že stopajo medosebni odnosi, iskanje identitete in učna problematika (motivacija, organizacija učenja). Krepijo se vloge razrednika kot mediatorja, svetovalca in zagovornika.

V tem obdobju prevladuje organizacijsko in vzgojno delo (navajanje na šolski red, učenje socializacije),

saj se učenci prilagajajo šolskemu sistemu. Organizacijske naloge so usmerjene v vzpostavitev stabilnega okolja, ki omogoča uspešen prehod iz predšolske vzgoje v formalno izobraževanje ter ustvarja temelje za samostojnost, odgovornost in pozitiven odnos do učenja. Naloga razrednika je vzpostaviti in utrditi rutine in šolska pravila ter zagotoviti dosledno strukturo, ki učencem nudi občutek varnosti in predvidljivosti. To doseže z organizacijo prostora, upoštevanjem individualnih potreb učencev, organizacijo in prilagajanjem pouka za optimalno vključevanje vseh učencev.

Potreba staršev po sodelovanju je v tem obdobju največja. Vloga razrednika je ključna za vzpostavitev zaupnega sodelovalnega odnosa s starši. Z rednimi sestanki, svetovanji in individualnimi pogovori razrednik omogoča pravočasno prepoznavanje težav ter učinkovito podporo učencu, kar prispeva k njegovemu stabilnemu in uspešnemu razvoju.

3.2 Razrednik v šestem razredu in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Prehod v šesti razred prinaša premik z razredne na predmetno stopnjo in hkrati sovпада z začetkom mladostništva (adolescence). S tem se vloga razrednika vsebinsko in organizacijsko spremeni, saj se težišče socialnega vpliva postopno prevesi z razrednika na vrstnike. V ospredje stopajo medosebni odnosi, iskanje identitete in učna problematika (motivacija, organizacija učenja). Razrednik se posveča medosebnim odnosom znotraj oddelčne skupnosti. Konflikti lahko postanejo bolj zapleteni in od razrednika zahtevajo poznavanje strategij reševanja konfliktov. Razrednik se osredotoča na vzpostavljanje varnega, vključujočega in podpornega okolja, hkrati pa nudi emocionalno podporo in prepozna stiske učencev. Na urah oddelčne skupnosti se razredniki največ posvečajo medosebnim odnosom in učni problematiki. Učenci se soočajo z večjo učno obremenitvijo, zato razrednik svetuje pri organizaciji učenja, spodbuja razvoj samoregulacije in prevzemanje odgovornosti za lastno učenje.

Razrednik praviloma poučuje le določen predmet v oddelku, zato njegov vpogled v dogajanje ni več celosten. Vodenje oddelka zahteva intenzivnejšo koordinacijo z večjim številom predmetnih učiteljev. Poveča se pomen analize in sinteze informacij ter formalizacija postopkov, povezanih z izostajanjem od pouka in vzgojnimi ukrepi. Razrednik je nosilec postopkov vzgojnega ukrepanja.

Zaradi številčnosti oddelčnega učiteljskega zbora so potrebni bolj strukturirano in formalno vodenje, redna analiza učnih in vzgojnih rezultatov ter usklajevanje pristopov. Razrednik deluje kot vodja, ki skrbi za enotnost in pravičnost pri obravnavi učencev.

V tem obdobju je aktualno tudi pedagoško delo, ki je povezano s pripravo na zaključek osnovne šole in prehod v srednjo šolo. Zato v ospredje stopa tudi skrb za učni uspeh in napredovanje, saj so ti dosežki neposredno povezani z vpisom v srednje šole. Poleg svetovalne službe ima razrednik pomembno vlogo pri poklicnem usmerjanju, saj z informiranjem in svetovanjem pomaga učencem pri izbiri nadaljnje izobraževalne poti.

3.3 Razrednik v obdobju srednješolskega izobraževanja

Težišče razrednikovega dela se usmeri v celostno pedagoško, vzgojno in podporno vlogo, značilno za obdobje mladostništva. Razrednik ima ključno vlogo pri spremljanju dijakovih obveznosti, učnega napredka in pogojev za uspešen zaključek izobraževanja. Dijaki oddelčne skupnosti lahko tvorijo kohezivno skupino, kar lahko predstavlja poseben izziv za vodenje oddelčne skupnosti.

V prvem letniku ima razrednik pomembno vlogo pri vključevanju dijakov in oblikovanju nove oddelčne skupnosti. Pozoren je na prilagajanje, morebitno socialno izključenost in druge ovire. Poznati mora faze razvoja skupine in svojo vlogo v njih. V celotnem srednješolskem obdobju spodbuja participacijo dijakov v šolskem življenju. Od tretjega letnika dalje se aktivno vključuje v karierno usmerjanje dijakov, pri čemer sodeluje s svetovalno službo in drugimi deležniki. Posebno pozornost namenja dijakom s posebnimi potrebami, kjer usklajuje karijerne želje z zmožnostmi in potrebnimi prilagoditvami.

Zaradi številčnega oddelčnega učiteljskega zbora sta potrebna učinkovito vodenje in koordinacija. Razrednik na podlagi mnenj učiteljskega zbora poda predlog za končni učni uspeh dijaka ter sodeluje pri analizi učne uspešnosti oddelka in posameznikov. S svojim delom mora aktivno spodbujati občutljivost vrstnikov za sprejemanje medosebne in kulturne različnosti. Deluje kot preventivni in korektivni dejavnik, ki zmanjšuje tveganje za medvrstniško nasilje, diskriminacijo ali socialno izključenost. Fizična in psihosocialna varnost sta temelj za razvoj zaupanja in občutka pripadnosti v oddelku, kar omogoča zdravo in podporno učno okolje.

Naloga razrednika v srednji šoli je uveljavljati določila Pravilnika o šolskem redu v srednjih šolah. Razrednik je odgovoren za preverjanje, ali dijak izpolnjuje vse obveznosti, določene z izobraževalnim programom. Pri tem mora voditi ustrezno evidenco ter dijake sproti opozarjati na neizpolnjene obveznosti, ki bi lahko ogrozile njihov napredek. To vključuje pravočasno in formalno obravnavo neopravičene odsotnosti, uvedbo in vodenje postopkov vzgojnega ukrepanja za kršitve, opredeljene v Pravilniku o šolskem redu v srednjih šolah ter pravočasno obveščanje staršev. S tem razrednik zagotavlja red, odgovornost in podporo dijakom pri izpolnjevanju njihovih dolžnosti. Študija (Gregorčič Mrvar idr., 2025) ugotavlja, da se starši dijakov z razrednikom pogostejše pogovarjajo o vzgojno-disciplinskih vprašanjih, kot je npr. opravičevanje odsotnosti, o učnih strategijah, odnosih z učitelji ter o uporabi sodobnih tehnologij.

Pomembno področje, na katerem se od razrednika pričakuje določeno znanje in kompetence, je obravnavanje psihosocialnih stisk. Srednješolsko obdobje je za mladostnike čas iskanja in oblikovanja lastne identitete ter soočanja s sprejemanjem pomembnih življenjskih in kariernih odločitev. V tem obdobju se lahko pojavijo psihične stiske, kot so povečana raven stresa ali občutki tesnobe. V nekaterih primerih se lahko razvijejo tudi resnejše motnje, kot je anksiozna ali depresivna motnja. Razrednik mora biti dijakom dostopen in delovati kot primarni vir podpore in zaupanja v šolskem okolju.

Kompetence, ki so razredniku pri tem v pomoč, so:

- empatija in sposobnost vzpostavljanja zaupanja,
- prepoznavanje težav in dejavnikov tveganja (opazne in ponavljajoče se spremembe razpoloženja, vedenja, prehranjevalnih navad, nasilno ali samopoškodbeno vedenje ipd.),
- poznavanje načinov in postopkov ukrepanja.

Pri obravnavi stisk dijakov razrednik sodeluje s svetovalno službo, ki se po potrebi poveže z zunanjimi institucijami, da dijakom zagotovi ustrezno pomoč in podporo.

4 STRATEŠKI IN ZAKONODAJNI DOKUMENTI

1. Koncept prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi (2020). Zavod RS za šolstvo.
https://www.zrss.si/pdf/koncept_prepoznavanja_nadarjenih.pdf
2. Kurikulum za razširjeni program osnovne šole in navodili za uvajanje (2024). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/kurikulum_RAP_in_navodila.pdf
3. Navodila za prilagojeno izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo za delo z učenci s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami (2025). Zavod RS za šolstvo. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/OS/Navodila-za-prilagojeno-izvajanje-izobrazevalnega-programa-osnovne-sole-z-DSP-2025.pdf>
4. Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah, Uradni list RS, št. 30/18, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV13441>
5. Pravilnik o ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli, Uradni list RS, št. 80/25, <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2025-01-2806>
6. Pravilnik o prilagoditvah šolskih obveznosti dijaku v srednji šoli, Uradni list RS, št. 30/18, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV13430>
7. Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah, Uradni list RS, št. 30/18 in 70/19, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV13431>
8. Programske smernice svetovalnega dela v programih s področja vzgoje in izobraževanja (2024), <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Srednja-sola/Programske-smernice-svetovalnega-dela-v-programih-s-podrocja-vzgoje-in-izobrazevanja.pdf>
9. Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih. (2005). Ministrstvo za šolstvo in šport. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Programske_smernice_za_delo_ouz_in_os.pdf
10. Programski dokument za razvojno načrtovanje do leta 2033 (2025). MVI. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Programski-dokument-za-razvojno-nacrtovanje-do-leta-2033-2025.docx>
11. Protokol za ravnanje ob zaznavi in obravnavi medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih (2022). Zavod RS za šolstvo. <https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2022/03/Protokol-ob-zaznavi-in-za-obravnavo-medvrstniškega-nasilja-v-VIZ-1.pdf>
12. Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj (2024). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf
13. Smernice za pripravo in spremljanje individualizira programov za otroke s posebnimi potrebami v programu devetletne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo (2023). Zavod RS za šolstvo. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/smernice-za-pripravo-in-spremljanje-individualiziranih-programov-za-otroke-s-PP.pdf>
14. Smernice za vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem (2024). Zavod RS za šolstvo. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Srednja-sola/Smernice-za-vkljucevanje-otrok-ucencev-in-dijakov-iz-drugih-jezikovnih-in-kulturnih-okolij-v-slovenski-vzgojno-izobrazevalni-sistem.pdf>
15. Varno in spodbudno učno okolje (spletna gradiva). Zavod RS za šolstvo. <https://www.zrss.si/stiki-s-prakso/aktualno/varno-spodbudno-ucno-okolje>

16. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO445>
17. Zakon o osnovni šoli (ZOs), Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23, 16/24 in 54/25, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO445>
18. Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1), Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12, 41/17 – ZOPOPP in 200/20 – ZOOMTVI, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5896>

5 VIRI IN LITERATURA

1. Ažman, T., Pavčnik, M. (2025). Vloga ravnatelja pri vodenju razrednikov. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 58, št. 1, str. 112–127.
2. Ažman, T. (2012). *Sodobni razrednik: priročnik za usposabljanje učiteljev za vodenje oddelčnih skupnosti*. Zavod RS za šolstvo.
3. Bečaj, J. (2001). Razrednik in šolska kultura. *Sodobna pedagogika*, 52, št. 1, str. 32–44.
4. Berčnik, S., Devjak, T. (2016). Odgovornost šole za vzpostavljanje partnerskega modela sodelovanja s starši. *Razredni pouk*, 18, št. 2-3, str. 26–32.
5. Brajša, P. (2001). Reflektirajoči učitelj. V: Žagar, D., Brajša, P., Žemva, B., Kunstelj, A., Grgurevič, J., Guzelj, E. (2001). *Razrednik – vloga, delo in odgovornost*. Založništvo Jutro. Ljubljana. Str. 65–91.
6. Bratina, K., Rutar Ilc, Z., Srša, L. (2025). *Celostni model varnega in spodbudnega okolja: delovno gradivo*. Zavod RS za šolstvo.
7. Brejc, M., Širok, K. (ur.) (2019). *Zbirka kakovost v vrtcih in šolah. Ugotavljanje zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo*. Šola za ravnatelje.
8. Cencič, M. (2025). Pogled na refleksijo učiteljev. V: Javornik, M., Ivanuš Grmek, M., Mithans, M. (2025). *Sodobni didaktični diskurzi v kontekstu pedagoške tradicije*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. Str. 7–25.
9. Grafenauer Ekart, Ž. (2020). Sodelovanje učiteljev s starši. *Vzgoja in izobraževanje*, 51, št. 1-2, str. 36–41.
10. Gregorčič Mrvar, P., Jeznik K., Kalin, J., Kristl, N., Kroflič, R., Skubic Ermenc, K., Šarić, M., in Šteh, B. (2025). *Analiza vlog in potreb razrednikov pri vodenju vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in srednji šoli: nacionalna evalvacijska študija: končno poročilo*. Filozofska Fakulteta univerze v Ljubljani.
11. Grgurevič, J. (2001). Razrednik in starši. V: Žagar, D., Brajša, P., Žemva, B., Kunstelj, A., Grgurevič, J., Guzelj, E. (2001). *Razrednik – vloga, delo in odgovornost*. Založništvo Jutro. Str. 130–156.
12. Hederih, B. (2001). Sodelovanje med razrednikom in šolsko svetovalno službo – realna in nerealna pričakovanja. *Sodobna pedagogika*, 52, št. 1, str. 84–96.
13. Husu, J., Patrikainen, S., in Toom, A. (2007). Developing teachers' competencies in reflecting on teaching. V: J. Butcher in L. McDonald (ur.). *Making a difference. Challenges for Teachers, Teaching and Teacher Education*. Rotterdam/Taipei: Sense Publishers, str. 127–140.
14. Ito, A. (2011). Enchancing School Connectedness in Japan: The Role of Homeroom Teachers in Establishing a Positive Classroom Climate. *Asian Journal of Counselling*, št. 18, str. 41–62.
15. Kalin, J. (2002). Ravnatelj in razrednik pred ogledalom novega profesionalizma. *Sodobna pedagogika*, 53, št. 1, str. 150–166.
16. Kalin, J. (2004). Sodelovanje učitelja in razrednika s svetovalno službo. *Šolsko svetovalno delo*, 9, št. 3-4, str. 27–32.
17. Kalin, J. (2008). Vloga razrednika pri delu z nadarjenimi učenci/dijaki v Sloveniji. V: I. Ferbežer in F. J. Mönks (ur.). *Holistični pogled na nadarjenost: Mednarodna znanstvena konferenca, Ptuj 2008 = Holistic view of giftedness: International scientific conference, [Ptuj, 2008]*. Ljubljana: MIB, str. 79–86.
18. Kalin, J. (2009). Pedagoški vidiki sodelovanja učiteljev in staršev – izzivi za učitelje, šolo, starše in družbeno skupnost. V: Cankar, F., Deutch, T. *Šola kot stičišče partnerjev. Sodelovanje šole, družine in lokalnega okolja pri vzgoji in izobraževanju otrok*. Zavod RS za šolstvo. Str. 83–99.

19. Kalin, J. (2019). Vloga pedagoga pri sodelovanju z razredniki in oddelčno skupnostjo. *Sodobna pedagogika*, 70 (136), št. 1, str. 70–86.
20. Kalin, J. (2021). "Nadarjenost uspeva le tam, kjer je pričakovana, zaželena in kjer je deležna veliko pedagoške skrbi in podpore": pomen odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci. *Sodobna pedagogika*, 72, št. 4, str. 70–89.
21. Kalin, J. (2025). Učiteljeva refleksija in raziskovanje lastnega dela kot pogoj profesionalnega razvoja. V: Javornik, M., Ivanuš Grmek, M., Mithans, M. *Sodobni didaktični diskurzi v kontekstu pedagoške tradicije*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. Str. 27–47.
22. Kalin, J., Gregorčič Mrvar, P. (2023). Vloga svetovalne službe pri razvijanju oddelčne in šolske skupnosti. *Sodobna pedagogika*, 74, št. 4, str. 56–74.
23. Kalin, J., Govekar Okoliš, M., Mažgon, J., Gregorčič Mrvar, P., Resman, M., Šteh, B. (2008). *Vzvodi uspešnega sodelovanja med domom in šolo: sodobne rešitve in perspektive*. Zaključno poročilo. Univerza v Ljubljani.
24. Kalin, J., Resman, M., Šteh, B., Gregorčič Mrvar, P., Govekar Okoliš, M., Mažgon, J. (2009). *Izzivi in smernice kakovostnega sodelovanja med šolo in starši*. Znanstvena založba Filozofske fakultete.
25. Kranjc, T., Drolj, A., Pogačnik Nose, Š., Pevec, M., Slivar, B., Uranjek, J., in Weilguny, M. (2019). *Varno in spodbudno učno okolje. Zbirka Kakovost v vrtcih in šolah 4. Šola za ravnatelje*.
26. Kunstelj, A. (2001). Naloge razrednika. V: Žagar, D., Brajša, P., Žemva, B., Kunstelj, A., Grgurevič, J., Guzelj, E. (2001). *Razrednik – vloga, delo in odgovornost*. Založništvo Jutro. Ljubljana. Str. 113–129.
27. Magajna, L., Kavkler, M., Čačinovič Vogrinčič, G., Pečjak, S., Bregar Golobič, K. (2008). *Koncept dela: učne težave*. Zavod RS za šolstvo.
28. Marentič Požarnik, B. (2018). Kako spreminjati na boljše pouk, učence, sebe? *Razredni pouk*, 20, št. 3, str. 19–23.
29. Prinčič Rohler, A., Kerndl, M. (2022). Pedagoško vodenje razrednikov s poudarkom na uvajanju nekaterih elementov varnega in spodbudnega učnega okolja ter s povezovanjem s starši. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 53, št. 3, str. 180–200.
30. Pušnik, M. (2000). Vloga razrednika v našem šolskem sistemu. V: Pušnik, M., Žarkovič Adlešič, B., Bizjak, C. (2000). *Razrednik v osnovni in srednji šoli*. Zavod RS za šolstvo. Str. 7–64.
31. Rutar Ilc, Z. (2017). Vodenje razreda za dobro vključenost – 3. zvezek. *Vključujoča šola – Priročnik za učitelje in druge strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.
32. Rupnik Vec, T. (2022). Empatija in integriteta: Dve odliki učitelja oz. sredstvo in predmet poučevanja obenem. *Vzgoja in izobraževanje*, 53. Štev. 2-4, str. 20–25.
33. Smole, A., Vršnik Perše, T. (2018). Razredniki in vključevanje marginaliziranih skupin učencev v oddelčno skupnost. *Revija za elementarno izobraževanje*, 11, št. 3, str. 233–250.
34. Stopar, I. (2012). Motiviranje sodelavcev za uvajanje sprememb v razredništvo. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 10, št. 1, str. 101–112.
35. Šteh, B., Kalin, J., Gregorčič Mrvar, P. (2019). The school as a learning organization in cooperation with parents and the community. V: Ermenc, K. S. (ur.), Mikulec, B. (ur.). *Building inclusive communities through education and learning*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, str. 151–167.
36. Vidmar, J. (2001). Sodelovanje med starši in šolo. *Sodobna pedagogika*, 52, št. 1, str. 46–65.
37. Vrenko, A. (2016). Kaj skrbi starše najmlajših šolarjev in kako lahko učitelji pomagamo? *Razredni pouk*, 18, št. 2-3, str. 33–38.

38. Vršič, V. (2022). Učinkovito sodelovanje in izgrajevanje partnerskega odnosa med starši, šolo in vrtcem. *Razredni pouk*, 24, št. 2, str. 26–32.
39. Žarkovič Adlešič, B. (2000). Delo z razredom. V: Pušnik, M., Žarkovič Adlešič, B., Bizjak, C. (2000). *Razrednik v osnovni in srednji šoli*. Zavod RS za šolstvo. Str. 65–201.
40. Kobolt, A (2009): Skupina kot prostor socialnega učenja. *Socialna pedagogika*, 13, št. 4, str. 359–381
41. Vec, T. (2006): *Socialna resničnost in skupinska dinamika malih skupin*. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.